

Jenni Tossavainen

METSÄNHÖITÖYHDISTYSLAIN UUDISTUMISEN VAIKUTUKSET

Opinnäytetyö

Kajaanin ammattikorkeakoulu

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Liiketalouden koulutusohjelma

Kevät 2014

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma
Tekijä(t) Jenni Tossavainen	
Työn nimi Metsänhoitoyhdistyslain uudistumisen vaikutukset	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	Ohjaaja(t) Raija Jormakka Toimeksiantaja Rautavaaran Metsänhoitoyhdistys
Aika Syksy 2013 - kevät 2014	Sivumäärä ja liitteet 43 + 2
<p>Laki metsänhoitoyhdistyksistä on uudistumassa. Hallituksen esityksen luonnos on lähetetty toukokuussa 2013 lausuntokierrokselle. Eduskuntaan lakiehdotus on viety syksyllä 2013. Esityksen mukaan viimeinen kannettava metsänhoitomaksu koskisi verovuotta 2013. Uudistunut laki astui voimaan vuoden 2014 alussa, mutta kokonaisuudessaan laki tulee voimaan vuoden 2015 alussa. Uudistuksista merkittävin on metsänhoitomaksun poistuminen ja vapaaehtoisen jäsenmaksun käyttöönotto. Uudistusten seurauksena varsinkin pienet yhdistykset joutuvat kartoittamaan toimintaansa sekä talouttaan uudestaan. Muutoksen tavoitteena on edistää metsätalouselinkeinon kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä lisätä metsänomistajan valinnanvapautta omassa yhdistystoiminnassa ja edunvalvonnassa. Opinnäytetyössä suuri osa on metsänhoitoyhdistyslain tulkintaa sekä uuden ja vanhan lain vertailua. Tärkeintä on saada selville, mitä muutoksia yhdistysten toimintaan on tulossa lakimuutoksen seurauksena.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa uudistusten vaikutuksia pienimpien yhdistysten toimintaan. Työn tarkoitus on antaa pienimmille yhdistyksille ehdotuksia, joiden avulla lakimuutoksen aiheuttamat riskit yhdistyksen toiminnassa saataisiin minimoitua. Opinnäytetyön teoriaosiossa avataan metsänhoitoyhdistyslakia ja kartoitetaan, miten mittavia uudistuksia lakiin on tulossa. Teoriaosiossa käsitellään myös metsänhoitoyhdistysten toimintaa, palveluita ja taloutta. Opinnäytetyön empirinen osuus koostuu tutkimuksesta, josta käy ilmi lakimuutosten suuruus ja vaikutukset toimintaan. Tutkimus koostuu kolmesta eri osiosta. Ensimmäisessä osassa on käytetty apuna aiheesta tehtyjä kyselyitä, joiden perusteella on laadittu kuvioita. Kuvioiden perusteella on ennustettu metsänomistajien jäsenyyttä tulevaisuudessa. Tutkimuksen toisessa osassa on tehty haastatteluita asiantuntijoille, joiden perusteella on tehty ennusteita tulevaisuuden muutoksista. Tutkimuksen lopuksi aiheesta on laadittu SWOT-analyysi. SWOT-analyysi on laadittu asiantuntijoiden lausuntojen perusteella, kysymyslomakkeen avulla. Tavoitteena oli saada pienille yhdistyksille viitteitä siitä, mitä tulevaisuudessa voi tulla eteen ja mitä on tehtävissä. Tutkimuksen keskeinen kohderyhmä on pienet metsänhoitoyhdistykset.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella pienten yhdistysten toiminnassa on tehtävä muutoksia, koska jäsenmäärät tulevat laskemaan. Yhdistysten tulee panostaa jo olemassa oleviin asiakassuhteisiin sekä uusien asiakassuhteiden hankkimiseen.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	metsänhoitoyhdistys, laki metsänhoitoyhdistyksistä, metsänhoitomaksu, jäsenmaksu
Säilytyspaikka	☐ Verkkokirjasto Theseus ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Business	Degree Programme Degree Programme in Business Administration
Author(s) Jenni Tossavainen	
Title The Effects of the Reform of the Forest Management Association Act	
Optional Professional Studies	Instructor(s) Raija Jormakka
	Commissioned by Rautavaara Forest Management Association
Date Fall 2013	Total Number of Pages and Appendices 43 + 2
<p>The act of the forest management associations will be renewed. The government's draft has been sent for consultation in May 2013 and the bill has been taken to the parliament in autumn 2013. According to the bill, the last payment collected for forest management would apply to the tax year 2013. The new law came into force in early 2014, but the whole law will come into force beginning of year 2015. The most significant reform is the introduction of the voluntary membership payment and the removal of the forestry payment. As a result of the reforms, small associations need to replan their activities and finances. The purpose of the reforms is to promote the competitiveness and profitability in the forest industry as well as increase the forest owners' freedom in the decision making in the activities of their own association and in the promotion of interests. A major part of this thesis is interpretation of the Forest Management Act and a comparison of the new and the old act. The most important task was to discover what kind of changes the new law causes in associations activities.</p> <p>The main purpose of the thesis was to study the effects on the activities of small associations. Another aim was to offer small associations suggestions that could help them to reduce the risks in the future. The theoretical part includes the Forest Management Association Act, as well as a survey of the extent of the law reform. In addition, the theoretical part covers the activities, services and finances of the forest management associations. The empirical part consists of a study that shows the extent of the reforms and the effects on the association activities. The study consists of three parts. The first part presents the surveys which have been conducted on this topic. Based on the results the number of future members was evaluated. The second part consists of the interviews of the experts. Their responses were used for making scenarios of the future changes. The last part is a SWOT-analysis which was prepared based on the experts' opinions. A questionnaire was used for the SWOT-analysis. The results showed that small associations need to make changes because the number of members will decrease. The associations should focus on the existing customer relationships and new customers.</p>	
Language of Thesis	Finnish
Keywords	Forest Management Association, Forest Management Association Act, forest management payment, membership payment
Deposited at	☐ Electronic library Theseus ☐ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 METSÄNHOITOYHDISTYS	2
2.1 Valtuusto ja hallitus	3
2.2 Jäsenyys, palvelut ja edunvalvonta.....	5
2.3 Talous	6
2.3.1 Yhdistyksen toiminta.....	10
2.3.2 Yhdistyksen tulot ja menot.....	11
2.3.3 Vastaavaa.....	13
2.3.4 Vastattavaa	13
3 LAKI METSÄNHOITOYHDISTYKSISTÄ	15
3.1 Metsänhoitomaksu ja jäsenyys	15
3.2 Metsänhoitoyhdistyksen toimialue ja toiminnan rajoitteet	16
3.3 Varojen käyttäminen	17
3.4 Laki metsänhoitoyhdistyksistä uudistuu	17
3.4.1 Toimialuerajat ja liiketoiminnan rajoitteet poistuvat	18
3.4.2 Metsänhoitomaksu poistuu	19
3.4.3 Jäsenyydestä vapautuminen.....	20
4 YHDISTYKSEN TULEVAISUUS	21
4.1 Metsänhoitomaksun poistuminen	22
4.2 Jäsenyys tulevaisuudessa	27
4.3 Vaikutukset talouteen ja toimintaan.....	30
4.4 Tuloslaskelma	32
4.5 SWOT-analyysi.....	33
4.5.1 Sisäiset vahvuudet.....	34
4.5.2 Sisäiset heikkoudet.....	35
4.5.3 Ulkoiset mahdollisuudet	35
4.5.4 Ulkoiset uhat.....	36
5 POHDINTA	37
LÄHTEET.....	41

LITTEET

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on metsänhoitoyhdistyksiä koskevan lain uudistuminen. Tällä hetkellä voimassa oleva metsänhoitoyhdistyslaki on säädetty 10.7.1998. Laki tuli voimaan vuoden 1999 alusta. Laki on säädetty, jotta Suomessa jokaisella metsänomistajalla olisi mahdollisuus saada asuinpaikkaansa, metsän kokoon tai sijaintiin katsomatta ammattiapua metsiensä parhaaksi. (Järvenpää 2002,112-113). Muutoksia on kaavailtu lakiin jo pitkään, ja hallituksen esityksen luonnos on lähetetty toukokuussa 2013 lausuntokierrokselle. Eduskuntaan lakiehdotus on viety syksyllä 2013. (Metsänhoitoyhdistyslain muutokset, 2013). Uusi laki astui voimaan vuoden 2014 alussa, mutta kokonaisuudessaan uusi laki tulee voimaan vuoden 2015 alussa. Asiantuntijat pitävät lain muutoksia merkittävinä. Tärkein muutos on, että tähän asti verohallinnon keräämä metsänhoitomaksu poistuu ja metsänhoitomaksun tilalle tulee vapaaehtoinen jäsenmaksu. Myös muut uudistukset ovat varsin suuria, eivät ainoastaan yksityisen metsänomistajan vaan koko yhdistysten toiminnan kannalta.

Aihe opinnäytetyöhön tuli Rautavaaran metsänhoitoyhdistykseltä. Opinnäytetyön keskeinen tavoite on selvittää, miten uudistukset vaikuttavat varsinkin pienten metsänhoitoyhdistyksien toimintaan. Opinnäytetyön teoriaosassa on käsitelty metsänhoitoyhdistyksen toimintaa ja palveluita, metsänhoitoyhdistyslakia sekä siihen suunniteltuja uudistuksia. Teoriaosassa selvitetään, miten yhdistykset ovat toimineet tähän asti ja miten metsänhoitoyhdistyslaki on yhdistyksiä säädellyt ennen uudistuksia. Opinnäytetyön empiirisessä osassa keskitytään uudistusten vaikutuksiin ja yhdistyksen toimintaan sekä talouteen. Tutkimus koostuu kolmesta eri osasta. Uudistuksia pohdittaessa on tehty ennusteita siitä, mitä tulevaisuudessa voi tulla eteen, kun metsänhoitoyhdistyslaki uudistuu ja miten riskit toiminnassa saataisiin minimoitua. Ennusteet on laadittu maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton laatimien kyselyiden tulosten perusteella. Tutkimuksessa on laadittu SWOT-analyysi, jonka tarkoitus on auttaa yhdistystä miettimään tulevaisuuden muutoksia. SWOT-analyysin laatimiseksi toteutettiin kyselyn metsänhoitoyhdistyksen henkilökunnalle. Lisäksi tutkimuksessa on toteutettu haastatteluita Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen henkilökunnalle.

2 METSÄNHOTTOYHDISTYS

Yhdistys on Suomessa luonnollisten henkilöiden, oikeuskelpoisten yhteisöjen tai molempien jotakin tarkoitusta varten perustama organisaatio. Yhdistys voi olla rekisteröity, rekisteröimätön tai laissa tai asetuksessa erikseen määritelty yhdistys. Rekisteröity yhdistys on oikeustoimikelpoinen. Sen jäsenet eivät vastaa henkilökohtaisesti yhdistyksen velvoitteista. Aatteellisen yhdistyksen tarkoituksena on toteuttaa sen säännöissä mainittua aatteellista tehtävää tai toimintaa. Sen tavoitteena ei ole voiton tai muun välittömän taloudellisen edun hankkiminen jäsenilleen tai perustajilleen. Yhdistys saa harjoittaa vain sellaista taloudellista toimintaa, joka on määrätty sen säännöissä tai, joka muutoin välittömästi liittyy sen toimintaan tai jota on pidettävä taloudellisesti vähäarvoisena. (Tomperi 2009, 133.) Edellä mainitulla tarkoitetaan sitä, että yhdistyksen talouden on kiinteästi liityttävä sen itse määrittelemään tehtävään. Esimerkiksi teatteriyhdistys ei voi käyttää huomattavia rahasummia urheilutapahtuman järjestämiseen tai kenneltoiminnan tukemiseen.

Yhdistyksen toimintaa ohjataan sen säännöillä ja niissä määritellään yhdistyksen toimiala ja sille sallittu taloudellinen toiminta sekä muita laissa säädettyjä toiminnan perussääntöjä. Yhdistyksen päätösvaltaa käyttävät sen jäsenet yhdistyksen kokouksessa, mutta yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, jossa on vähintään kolme jäsentä. Hallituksen tehtäviin kuuluvat ne asiat, jotka eivät kuulu yhdistyksen kokouksen päätettäväksi. Hallitus on velvollinen laatimaan yhdistyksen kokoukselle esitettäväksi vuosittain toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen. Yhdistyksen toiminnan tarkoitus on usein sellainen, etteivät varsinaisesta toiminnasta saadut tuotot riitä kattamaan sen menoja. Tuloja on siis saatava muusta toiminnasta. (Tomperi 2009, 134.)

Metsänhoitoyhdistys on metsänomistajien rahoittama ja hallinnoima yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on olla metsänomistajan apuna puukaupassa sekä metsänhoitotöiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Metsänhoitoyhdistyksen toiminnan tarkoitus on edistää metsänomistajien harjoittaman metsätalouden kannattavuutta ja heidän metsätaloudelleen asettamiensa muiden tavoitteiden toteutumista sekä edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää metsien hoitoa ja käyttöä. Metsänhoitoyhdistys toimii jokaisen kunnan

alueella. Metsänhoitoyhdistyksiä on vuoden 2013 alusta alkaen 96 ja niiden toimialue kattaa koko maan. Toimipaikkoja on yhteensä noin 300. (Metsänomistajan asialla 2013.) Metsänhoitoyhdistyksen yleistehtävänä on tarjota toimialueellaan metsänomistajille niitä palveluja, joita he tarvitsevat metsätalouden harjoittamisessa.

2.1 Valtuusto ja hallitus

Metsänhoitoyhdistyksien jäsenten päätösvaltaa käyttävät jäsenten ehdottamat ja vaaleilla valitut valtuutetut, joista muodostuu metsänhoitoyhdistyksen valtuusto. Valtuutetut valitaan kerralla ilman vaalipiirijakoa postin välityksellä. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534, 15 §). Toimikausi on neljä vuotta, ja valtuustojen koko on 15-39 valtuutettua yhdistystä kohti. Ehdokkaaksi haluavan pitää kuulua yhdistykseen ja lisäksi saada kahden yhdistyksen jäsenen suostumus ehdokkuudelle. Metsänhoitoyhdistystä koskevista asioista ainoastaan valtuuston kokous on päätösvaltainen. Valtuustolla on lukuisia tehtäviä, joista heidän pitää huolehtia. Sääntömääräisesti on määritelty seuraavat tehtävät kullekin valtuustolle:

1. toimintasuunnitelman ja tilinpäätöksen vahvistaminen
2. ylimääräisen käytöstä päättäminen
3. hallituksen vastuuvapauden myöntäminen
4. hallituksen jäsenten valinta ja erottaminen
5. yhdistyksen liittokokousedustajien sekä muiden valtuuston edustajien päättäminen
6. palkkioista päättäminen (valtuusto, hallitus ja vaalitoimikunnan jäsenet)
7. tilintarkastajan/tilintarkastajien valinta sekä heidän palkkioidensa päättäminen
8. metsänhoitoyhdistyksen ja hallituksen sisäisen toiminnan valvominen
9. hallituksen neuvonta laajakantaisissa asioissa
10. metsänhoitomaksun suuruuden määrittäminen kalenterivuosittain
11. poikkeamista metsänhoitomaksun tasapuolisuusperiaatteesta metsänhoitoyhdistyslain määrittelemissä tilanteissa päättäminen
12. yhdistyksen yhdistymisestä sekä purkamisesta päättäminen
13. yhdistyksen sääntöjen ja muunnoksien hyväksyminen

14. kiinteistön ostamisesta sekä luovuttamisesta päättäminen
 15. yksittäisen valtuutetun esittämän asian käsittely
 16. vaalitoimikunnan asettaminen
 17. yhdistyksen palvelumaksujen vahvistaminen
- (Kiviniemi, Toro, Juutinen, Sahi 2001, 57-58.)

Valtuustolla on paljon erilaisia tehtäviä, mutta yksi tärkeimmistä on metsänhoitoyhdistyksen hallituksen valitseminen. Hallituksen tehtävänä on hoitaa yhdistyksen asioita ja toimia yhdistyksen edustajana. Hallituksen vastuulla on myös yhdistyksen taloudesta ja omaisuudesta huolehtiminen. Hallituksen on varmistettava lisäksi, että yhdistyksessä huolehditaan kirjanpidosta ja laaditaan asianmukainen tilinpäätös. Hallitus valitsee toiminnanjohtajan johtamaan yhdistyksen käytännön työtä. Toiminnanjohtajan valitsemista voidaankin pitää metsänhoitoyhdistyksen menestyksen kannalta tärkeimpänä tehtävänä. On erityisen tärkeää, että toiminnanjohtaja kykenee suoriutumaan tehtävistään ja, että hän saa tukea työhönsä. Hallituksen sääntömääräiset tehtävät ovat seuraavat:

1. yhdistyksen edustaminen
2. yhdistyksen asioiden hoitaminen
3. yhdistyksen johdon ja toiminnan valvominen
4. liikkeenjohdollisten tehtävien hoitaminen (tavoitteet, päätöksenteko, maksuvalmius, kirjanpito, tilinpäätös, toimintasuunnitelma)
5. toiminnan lain- ja sääntöjenmukaisuudesta huolehtiminen
6. toimihenkilöiden ottaminen palvelukseen/erottaminen palveluksesta, palkoista ja korvauksista päättäminen
7. toimihenkilöiden tehtävien jaon, toimivaltuuksien ja vastuiden vahvistaminen (tilien käyttöoikeudet, nimenkirjoitusoikeus)
8. sisäisten toimintaperiaatteiden ja toimintaohjeiden vahvistaminen (laatujärjestelmä, viestintä, työsuojelu)
9. valtuuston päätettäväksi menevien asioiden valmistelu
10. hankinnoista päättäminen

(Kiviniemi, Toro, Juutinen, Sahi 2001, 65-66.)

2.2 Jäsenyys, palvelut ja edunvalvonta

Metsänhoitoyhdistyksen jäsenmaksu on vuosittain kerättävä metsänhoitomaksu, joka koostuu perusmaksusta ja hehtaarimaksusta. Yhdistyksen valtuusto päättää hehtaarimaksun vuosittain. Metsänhoitoyhdistyksen jäseniä ovat metsänomistajat, joilla on hallintaoikeus yhdistyksen toimialueella olevaan metsäkiinteistöön. Heillä on velvollisuus suorittaa metsänhoitomaksu alueensa metsänhoitoyhdistykselle. Yhteisomistuksessa olevan kiinteistön kaikki omistajat ovat samalla tavalla yhdistyksen jäseniä. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534.) Metsänhoitoyhdistyksen jäsenyys on vapaaehtoista.

Metsänhoitoyhdistyksestä voi erota lähettämällä eroilmoituksen kirjallisena metsänhoitoyhdistykseen. Ero astuu voimaan anomuksen saapuessa yhdistykselle.

Metsänhoitomaksuvapautusta haetaan metsäkeskukselta, mutta vapautukselle on asetettu ehtoja ja, vaikka metsänhoitoyhdistyksen jäsenyydestä on erottu, metsänhoitomaksua voi joutua maksamaan vielä kaksi vuotta.

Metsänhoitoyhdistyksen jäsenillä on oikeus käyttää metsänhoitoyhdistyksien tarjoamia palveluita. Yhdistykset tarjoavat puukauppaan liittyviä palveluita, joita ovat puunmyyntisuunnitelmien laadinnat, puunmyynnit toimeksiannolla eli valtakirjakaupat, puunkorjuun, runkojen katkonnan ja puutavaran mittauksen valvontapalvelut sekä puunkorjuu- ja hankintapalvelut. (Metsänomistajan asialla, 2013). Metsänhoitopalvelut ovat yhdistyksillä laajat ja käsittävät kaiken mitä metsänomistaja tarvitsee. Palvelut määritellään yhdistysten valtuustoissa. Tällä tavoin saadaan tarjolle sellaisia palveluita, mitä metsänomistajat tarvitsevat. Metsänhoitoon liittyviin palveluihin sisältyy metsän uudistaminen, taimien ja siementen välitys, taimikon ja nuoren metsän hoito, metsän kasvatus- ja terveyslannoitukset, metsäluonnon hoito ja palvelusopimus. (Metsänomistajan asialla, 2013). Yhdistykset tarjoavat myös suunnittelu- ja arviointipalveluita sekä koulutusta ja neuvontaa. Näistä yleisimmät palvelut ovat metsäsuunnitelmien laadinta ja päivitys, metsäkiinteistöjen arviot, sukupolvenvaihdokseen ja metsäomaisuuden hallintaan liittyvä

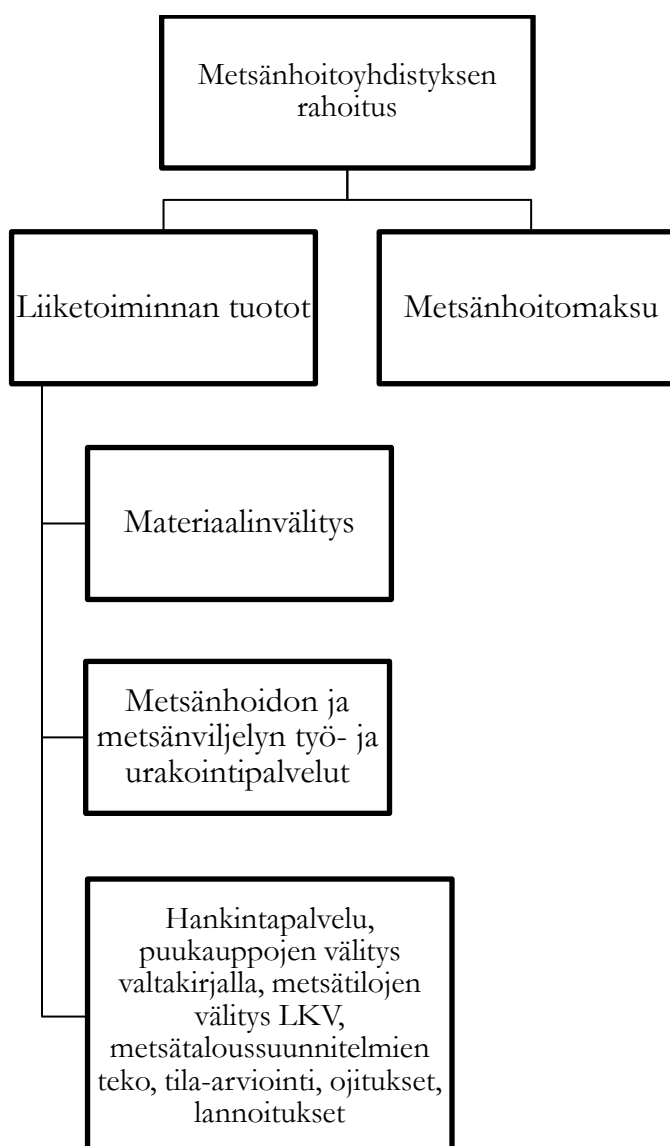
neuvonta, metsäveropalvelut sekä henkilökohtainen neuvonta, koulutus ja työnopastus. (Metsänomistajan asialla, 2013.)

Metsänhoitoyhdistys on metsänomistajien etujärjestö, johon kuuluu jäsenten edunvalvonta. Edunvalvonnan tavoitteena on turvata metsänomistajien metsätalouden kannattavuus sekä metsien hyödyntäminen kestävän metsätalouden periaatteiden mukaan. Tärkeimpiä edunvalvontaan liittyviä tehtäväalueita ovat seuraavat: metsänomistajien puukauppaan liittyvä edunvalvonta, ajantasaisen tiedon ylläpito puumarkkinoista ja metsäteollisuuden markkinoista, puunkäytön edistäminen ja monipuolistaminen sekä yhteistyö metsänomistajien ja puuta jalostavien yritysten välillä, metsien hoitaminen kestävän metsätalouden periaatteiden ja metsäsertifioinnin vaatimusten mukaisesti, puuntuottamisen kannattavuuden parantaminen, metsänomistajien edunvalvonta ympäristö- ja luonnonsuojelu- sekä muissa oikeusturvakysymyksissä, paikallistason tiedottaminen ja viestintä sekä edunvalvontaa vaativien esitysten tekeminen metsänomistajaliitolle. (Kiviniemi ym. 2001, 45.)

2.3 Talous

Metsänhoitoyhdistyksen rahoitus koostuu metsänhoitomaksusta ja liiketoiminnan tuotoista. Yhdistysten tulolähteiden keskinäinen osuus vaihtelee yhdistyksittäin ja alueittain huomattavasti. Etelä-Suomessa metsänhoitomaksujen osuus on yleensä korkeampi kuin Pohjois-Suomessa. Metsänhoitomaksu on veroluonteinen maksu, joka perustuu lakiin metsänhoitoyhdistyksistä. Verottaja kerää maksun ja tilittää sen metsänhoitoyhdistyksille. Metsänhoitoyhdistyksen toimialueelta kannettavista metsänhoitomaksuista tilitetään 98 prosenttia metsänhoitoyhdistykselle ja kaksi prosenttia maksujen kannon ja tilittämisen korvauksena verohallinnolle. Metsänhoitomaksua ovat maksaneet pääsääntöisesti kaikki metsänomistajat, jotka omistavat metsätalouteen käytettävissä olevaa maata entisen Lapin läänin alueella vähintään kaksitoista, entisen Oulun läänin alueella vähintään seitsemän ja muualla maassa vähintään neljä hehtaaria. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534, 9 §.)

Metsänhoitoyhdistyksen liiketoiminnan tuottoihin kuuluvat mm. metsänhoidon ja metsänviljelyn työ- ja urakointipalvelut, kuten taimenistutus, taimikonhoidot ja muokkaukset sekä materiaalinvälityspalvelut, kuten taimet, siemenet ja lannat. Näiden lisäksi palveluihin kuuluu esimerkiksi hankintapalvelut, puukauppojen välitys valtakirjalla, metsätilojen välitys LKV, metsätaloussuunnitelmien teko, tila-arviointi, ojitukset ja lannoitukset. Metsänhoitoyhdistyksen kuluista noin kolme neljäsosaa kertyy henkilöstön palkka- ja palkan sivukuluista.

Kuvio 1. Metsänhoitoyhdistyksen rahoitus

Kuviosta 1 näkyy, mistä metsänhoitoyhdistyksen rahoitus on koostunut tähän asti. Suurin osa tuotoista on tullut liiketoiminnasta eli erilaisista palveluista. Loput rahoituksesta on tullut metsänhoitomaksuista, joista suunnitellaan luovuttavan. Tulevaisuudessa, kun metsänhoitomaksu vaihtuu vapaaehtoiseksi jäsenmaksuksi, yhdistyksen rahoituksen periaate ei muutu. Toinen puoli rahoituksesta tulee tulevaisuudessa jäsenmaksuista.

Keskimäärin metsänhoitoyhdistysten taloudellinen tila on hyvä. Metsänhoitomaksun saantioikeus on tuonut taloudellista turvallisuutta ja mahdollistaa pitkäjänteisen suunnittelun. (Kiviniemi ym. 2001, 48.)

Valtuustojen kokouksissa vaativin tehtävä on tilinpäätöksen käsittely.

Metsänhoitoyhdistyksen tuloslaskelmasta on lähes mahdotonta suoraan arvioida yhdistyksen taloudellista tilaa. Tilinpäätöksessä tulee kiinnittää huomiota liikevaihdon kehitykseen, metsänhoitomaksujen kertymän kehitykseen, henkilöstökulujen kehitykseen, lyhytaikaisiin velkoihin, myyntisaamisiin, luottotappioihin sekä siirtovelkoihin ja saamisiin. (Kiviniemi ym. 2001, 59.)

Yhdistyksen toiminta eroaa monin tavoin likeyrityksen toiminnasta. Yhdistyslaki määrittelee tarkasti, millä periaatteilla yhdistys voi rahaa käyttää. Talouden seuranta varten on varsinaisesta toiminnasta aiheutuneet kulut ja tuotot erotettava muusta toiminnasta johtuneista kuluista ja tuotoista. Kuhunkin ryhmään kuuluvat tuotot ja kulut on tuloslaskelmassa tai sen liitteessä esitettävä riittävästi eriteltyinä. Varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen eriteltävä lisäksi toiminnanaloittain. Liiketoiminnan osalta saadaan ilmoittaa vain sen tuottojen ja kulujen yhteissummat. (Tomperi 2009, 134-135.) Tasekaava on sama kaikille, yhdistyksille sekä likeyrityksille. Suurin ero yrityksen ja yhdistyksen välillä on talousajattelussa: yrityksen tehtävä on tuottaa omistajilleen mahdollisimman paljon voittoa, kun taas yhdistyksen tulisi taloudessaan pyrkiä nollatulokseen. Alla on Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen tuloslaskelma ja tase ajalta 1.1.2012 - 31.12.2012.

Tuloslaskelma ajalta 1.1.2012 - 31.12.2012

Varsinainen toiminta

	Saldo	Ed. vuosi	Vuosibudj.
Tuotot			
Edistämistoiminta	0,00	0,00	0,00
Muut tuotot	0,00	0,00	0,00
Tuotot	0,00	0,00	0,00
Kulut			
Henkilöstökulut	32 476,53	28 795,52	24 725,00
Poistot	103,80	84,50	0,00
Muut kulut	14 428,23	15 763,47	11 346,00
Kulut	47 008,56	44 643,49	36 071,00
Tuotto/kulujäämä	47 008,56	44 643,49	36 071,00
Liiketoiminta			
Tuotot	748 051,16	695 846,85	532 318,00
Kulut	739 673,78	685 464,84	541 399,00
Liiketoiminta	8 377,38	10 382,01	9 081,00
Varainhankinta			
Metsänhoitomaksut	64 818,71	66 255,93	65 000,00
Muut tuotot	0,00	0,00	0,00
Kulut	0,00	0,00	0,00
Varainhankinta	64 818,71	66 255,93	65 000,00
Sjoitus- ja rahoitustoiminta			
Tuotot	0,00	0,00	0,00
Kulut	0,00	0,00	0,00
Sijoitus/rahoitus	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset erät			
Tuotot	0,00	0,00	0,00
Kulut	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00	0,00
Yleisavustukset	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos	26 187,53	31 994,45	19 848,00
Siirto vararahastoon	0,00	0,00	0,00
Varausten muutos	0,00	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	26 187,53	31 994,45	19 848,00

2.3.1 Yhdistyksen toiminta

Varsinaisella toiminnalla tarkoitetaan kaikkea sitä toimintaa, jota varten yhdistys varsinaisesti toimii. Varsinainen toiminta rahoitetaan esimerkiksi varainhankinnalla, avustuksilla tai rahoitustoiminnalla. Tuloslaskelmassa esitetään ensin varsinaisen toiminnan tuotot, sitten kulut ja lopuksi tuotto- tai kulujäämä. On tavallista, että varsinainen toiminta on miinuksella, koska varsinainen toiminta aiheuttaa menoja, jotka muun toiminnan tuloilla katetaan. Toiminta on helppo jakaa kolmeen osaan: tuotot ja kulut, varainhankinta sekä sijoitus- ja rahoitustoiminta.

Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksessä varainhankinta koostuu jäsenmaksuista eli kerättävistä metsänhoitomaksuista. Yhdistyksissä varainhankinta on työtä, jolla mahdollistetaan yhdistyksen perustoiminnan toteutuminen ja varainhankinta on lisäksi hyvä keino hankkia lisänäkyvyyttä yhdistykselle. Yhdistyksen säännöistä on selvittävä, miten yhdistys aikoo toimintansa rahoittaa. (Sivonen 2011.) Mahdollisuuksia toiminnan rahoittamiseen on monia. Yhdistyksen varainhankintakeinoja ovat esimerkiksi jäsenmaksut, lahjoitukset, liiketoiminnan harjoittaminen, arpajaiset, rahankeräykset, messut tai myyjäiset. Useimpien yhdistysten pääasiallinen varainhankintaväylä on yhdistyksen jäsenmaksu. Yhdistyksen oman toimintansa rahoittamiseksi järjestämästä varainhankinnasta, kuten arpajaisista, myyjäisistä, urheilutapahtumista, tanssi- ja muista huvitilaisuuksista tai tavarankeräyksestä saama tulo on yleensä verotonta. Yhdistyksen liiketoiminnasta saadut tuotot ja kulut ovat osa varainhankintaa. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen tuloslaskelmassa ne on esitetty erikseen.

Sijoitus- ja rahoitustoiminta on rahojen kartuttamista siten, että yhdistyksen rahaa sijoitetaan jonnekin rahoitusmarkkinoille. Tästä voi koitua yhdistykselle myös kuluja. Jos yhdistys on rahoittanut toimintaansa vaikka lainalla, ovat korkojen maksut sijoitus- ja rahoitustoiminnan kuluja. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksellä sijoitus- ja rahoitustoimintaa ei ole ollut.

Satunnaiset erät ovat tuottoja ja kuluja, jotka eivät selvästi kuulu varsinaiseen toimintaan, varainhankintaan tai sijoitus- ja rahoitustoimintaan. Ne ovat poikkeuksellisia ja

kertaluontoisia tapahtumia. Yhdistyksen kohdalla tällaisia voisivat olla esimerkiksi yllättävät lahjoitukset.

2.3.2 Yhdistyksen tulot ja menot

Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksessä tulot koostuvat metsänhoitomaksuista ja liiketoiminnan tuotoista. Liiketoiminnassa tuloja kertyy eniten materiaali- ja tarvikemyynnistä, johon kuuluu mm. siementen, taimien, torjunta-aineiden, lannoitteiden, käpyjen ja energiapuun myynti. Materiaali- ja tarvikemyynnin osuus liiketoiminnan tuotoista on 48 %. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen materiaali- ja tarvikemyynnistä 73 % tulee energiapuun myynnistä. Liiketoiminnan tuotoista 26 % kertyy hankinta- ja korjuupalveluista ja 22 % tulee metsanhoidon työpalveluista. Tähän ryhmään kuuluvat metsureiden ja koneiden tuotot. Loput, 4 % liiketoiminnan tuotoista kertyy erilaisista palveluista. Tässä ryhmässä ovat mm. puukaupalliset palvelut, arvioimistyöt, kiinteistön arvio, metsätalouden suunnittelu ja kiinteistön välitys.

Yhdistykselle kertyy kuluja mm. aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoista, ulkopuolisista palveluista ja henkilöstöstä. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen liiketoiminnan kuluista 21 % kertyy ostoista. Ostoihin kuuluu siementen, taimien, torjunta-aineiden, lannoitteiden, käpyjen, energiapuun ja muiden välitystuotteiden ostot. Energiapuun ostojen osuus on 52 % koko ostojen yhteissummasta. 20 % liiketoiminnan kuluista on henkilöstökuluja eli palkkoja, palkkioita, eläkekuluja ja muita henkilösivukuluja. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen liiketoiminnan muihin kuluihin kuuluu metsanhoidon työpalvelut sekä hankinta- ja korjuupalvelut. Näiden kulujen osuus liiketoiminnan kuluista on 37 %.

Yhdistyksen tasekaava ei eroa tavanomaisesta tasekaavasta. Taseesta näkyy, mikä oli tilanne vuoden viimeisenä päivänä. Siitä näkyy, paljonko yhdistyksellä on pääomaa ja mihin pääoma on sijoitettu. Alla olevasta taseesta näkyy Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen tilanne vuodelta 2012.

Tase ajalta 1.1.2012-31.12.2012

VASTAAVAA	Saldo	Ed. vuosi
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3 514,54	3 910,80
Muut pitkävaikutteiset menot	53,62	71,49
Yhteensä	3 568,16	3 982,29
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	8 326,45	9 161,18
Yhteensä	8 326,45	9 161,18
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	861,44	861,44
Yhteensä	861,44	861,44
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	1 412,80	1 270,80
Valmiit tuotteet	0,00	59 740,40
Yhteensä	1 412,80	61 011,20
Saamiset		
Myyntisaamiset	121 673,83	89 178,77
Siirtosaamiset	56 274,37	57 132,17
Yhteensä	177 948,20	146 310,94
Rahat ja pankkisaamiset	137 766,97	86 328,86
Vastaavaa	329 884,02	307 655,91
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Vararahasto	68 321,71	67 076,53
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	158 534,56	127 785,29
Tilikauden yli-/alijäämä	26 187,53	31 994,45
Oma pääoma	253 043,80	226 856,27
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00

Pakolliset varaukset	0,00	0,00
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	43 321,57	46 815,90
Muut velat	16 622,40	18 210,23
Siirtovelat	16 896,25	15 773,51
Yhteensä	76 840,22	80 799,64
Vastattavaa	329 884,02	307 655,91

2.3.3 Vastaavaa

Vastaavaa jakautuu pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin. Pysyvät vastaavat ovat nimensä mukaisesti pysyviä. Ne ovat sellaista omaisuutta, joka on yhdistyksellä monen tilikauden ajan. Pysyvät vastaavat jakautuvat edelleen kolmeen: aineettomiin hyödykkeisiin, aineellisiin hyödykkeisiin ja sijoituksiin. Aineettomat hyödykkeet sisältävät esimerkiksi toimiluvat ja lisenssit. Aineelliset hyödykkeet koostuvat koneista, laitteista ja kalustosta. Sijoitukset sisältävät osakkeita ja osuuksia, joiden on tarkoitus tuottaa tuloa pysyvästi ja useana tilikautena.

Vaihtuvat vastaavat sisältävät omaisuutta, jonka tarkoitus on liikkua, ensin yhdistykselle ja sitten yhdistykseltä pois. Tällaista omaisuutta ovat esimerkiksi myytäväksi ostetut tuotteet. Myytäväksi tarkoitettujen tuotteiden vaihto-omaisuutta. Saamisiin sisältyy lyhyt- ja pitkäaikaiset saamiset. Tähän kuuluvat velat, mitkä on vielä saamatta yhdistykselle. Rahat ja pankkisaamiset sisältävät yhdistyksen varat, jotka ovat kassassa ja pankkitileillä.

2.3.4 Vastattavaa

Vastattavaa jakautuu omaan pääomaan ja vieraaseen pääomaan. Myös mahdolliset pakolliset ja vapaaehtoiset varaukset sisältyvät vastattaviin. Oma pääoma tarkoittaa pääomaa, jota yhdistyksellä itsellään jo on. Edellisten tilikausien voitto/tappio on aiemmilta tilikausilta

kertynyttä pääomaa ja tilikauden yli-/alijäämä on juuri päättyneen tilikauden tulos. Metsänhoitoyhdistyksillä on vararahasto. Vararahaston varojen tulee olla vähintään yhdistyksen kolmena edellisenä vuonna keskimäärin vuotta kohti saamien metsänhoitomaksujen määrän suuruinen.

Vapaaehtoisilla varauksilla tasoitetaan hyvien ja huonojen vuosien tuloksia verotussyistä. Tällainen varaus on esimerkiksi investointivaraus. Pakollinen varaus on taseeseen tehtävä, tulokseen kirjattuja todennäköisiä menoja vastaan. Tehty menovaraus puretaan menojen ja menetysten lopullisesti varmistuttua. Aatteelliset yleishyödylliset yhteisöt voivat tehdä vapaaehtoisia varauksia vain silloin, kun varauksen tekeminen vaikuttaa yhdistyksen verotettavaan tuloon. Kirjanpitolautakunnan mukaan yleishyödyllinen yhteisö voi tehdä kirjanpidossaan vapaaehtoisin varauksen vain siinä laajuudessa kuin sillä on vaikutusta yhteisön verotettavan elinkeinotulon määräytymiseen. (Pylkkänen 2009).

Vieras pääoma tarkoittaa yhdistyksen ulkopuolelta hankittua rahaa eli jos yhdistys on velkaa jollekin, sillä on käytössään vierasta pääomaa. Vieras pääoma jakautuu edelleen lyhyt- ja pitkäaikaiseen. Pitkäaikaista velkaa on velka, jota maksetaan pidempään kuin vuoden, kun taas lyhytaikainen velka maksetaan yhden tilikauden sisällä pois.

3 LAKI METSÄNHÖITOYHDISTYKSISTÄ

Metsänhoitoyhdistysten toimintaa ohjaa laki metsänhoitoyhdistyksistä. Vuonna 1950 säädettiin ensimmäinen metsänhoitoyhdistyslaki. Nykyisin voimassa oleva laki ja asetus metsänhoitoyhdistyksistä on säädetty vuonna 1998 ja voimaan se tuli vuoden 1999 alusta. Laki on säädetty, jotta Suomessa jokaisella metsänomistajalla olisi mahdollisuus saada asuinpaikkaansa, metsän kokoon tai sijaintiin katsomatta ammattiapua metsiensä parhaaksi. (Järvenpää 2002,112-113.)

3.1 Metsänhoitomaksu ja jäsenyys

Metsänhoitoyhdistyksen jäseniä ovat, jolleivät kieltäydy jäsenyydestä, metsänomistajat, joilla on hallintaoikeus yhdistyksen toimialueella sijaitsevaan metsään ja jotka ovat velvollisia suorittamaan siitä metsänhoitomaksun metsänhoitoyhdistykselle. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534, 6 §). Eli metsänhoitoyhdistyksissä on automaattijäsenyys, joka tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että kaikki täyttää metsänhoitomaksua maksavat ovat yhdistyksen jäseniä. Tämä ei tarkoita pakkojäsenyyttä, koska metsänomistaja voi milloin tahansa ilmoittaa eroavansa.

Metsänhoitomaksusta voi hakea vapautusta, jos metsästä on voimassa oleva metsäsuunnitelma, metsää on hoidettu ja käytetty vähintään kolmen vuoden ajan hyvän metsänhoidon ja -käytön vaatimusten mukaisesti, metsässä ei ole selviä metsänhoidollisia puutteita, metsän hoitoon on käytettävissä metsäammattilainen, joka ei ole metsäkeskuksen tai metsänhoitoyhdistyksen palveluksessa ellei metsänomistaja itse tai hänen puolisonsa ole metsäammattitutkinnon suorittanut tai suorittanut vähintään metsätalousyrittäjän tutkintoa tai vastaavaa tai metsänomistaja ei ole jäsenenä siinä metsänhoitoyhdistyksessä, jonka toimialueella metsä sijaitsee. Vapautus voidaan myöntää korkeintaan 10 vuodeksi kerrallaan. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534, 10 §). Vapautuksen saaneiden määrä on kuitenkin metsänomistajien lukumäärästä vain muutamia prosentteja.

Metsänhoitomaksu koostuu perusmaksusta ja hehtaarikohtaisesta maksusta. Perusmaksun suuruus on 70 prosenttia koko maan kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisesta keskiarvosta. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534, 8 §). Hehtaarikohtaista maksua varten maa jaetaan neljään vyöhykkeeseen. Metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö vahvistaa vuosittain koko maan kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisen keskiarvon Metsäntutkimuslaitoksen esityksestä. Vuonna 2011 aritmeettinen puukuutiometrin keskikantohinnan keskiarvo oli 31,86 euroa.

3.2 Metsänhoitoyhdistyksen toimialue ja toiminnan rajoitteet

Metsäkeskus vahvistaa hakemuksesta metsänhoitoyhdistyksen toimialueen rajat. Toimivaltainen on se metsäkeskus, jonka toimialueella sijaitsee eniten vahvistettavaksi esitettyä, metsätalouteen käytettävissä olevaa maata. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534, 5 §).

Metsänhoitoyhdistyksen toimialue tulee vahvistaa kooltaan sellaiseksi, että toimialueelta kertyvien metsänhoitomaksujen ja muiden tulojen avulla metsänhoitoyhdistyksen on mahdollista hankkia riittävä henkilöstö ja muut voimavarat tarkoituksensa ja tehtäviensä toteuttamiseksi. Metsänhoitoyhdistyksen rajojen tulisi mahdollisuuksien mukaan noudattaa muita hallinnollisia rajoja. Erityisen tärkeistä syistä näistä vaatimuksista voidaan poiketa. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534, 5 §).

Metsänhoitoyhdistyksien toimintaa on rajoitettu lainsäädännöllä. Eniten rajoitus koskee puukauppaa ja hakkuuoikeuksilla tehtävää kaupankäyntiä, mutta myös muu elinkeinotoiminta on kielletty, jos se ei ole tarpeellista yhdistyksen toiminnan ja tehtävien toteuttamiseksi. Puukauppaa metsänhoitoyhdistys voi tehdä ainoastaan kirjallisella valtakirjalla asianomaisen metsänomistajan nimissä. Metsänhoitoyhdistys ei saa olla osakkaana sellaisessa yhteisössä, joka harjoittaa sellaista toimintaa, mikä on kielletty metsänhoitoyhdistyksiltä. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534, 7 §). Toiminnan rajoitteet vähentävät yhdistysten mahdollisuuksia kehittää palvelutarjontaansa sekä toimintaansa yleensä.

3.3 Varojen käyttäminen

Metsänhoitoyhdistyslaki ja -asetus määrittävät tarkasti metsänhoitomaksuvarojen käytöstä. Laki määrittää, mihin metsänhoitomaksuvaroja tulee käyttää, mihin niitä lisäksi saa käyttää ja mihin ne on erityisesti tarkoitettu. Lisäksi säädetään, mihin varoja ei saa käyttää.

Metsänhoitoyhdistyksen tulee käyttää sille kertyvät varat ensi sijassa toimialueensa metsänomistajien metsänhoidolliseen ja metsätaloutta yleisesti edistävään neuvontaan, koulutukseen ja tiedotukseen sekä metsänhoitoyhdistyksen hallinnollisiin tehtäviin. Varoja saa käyttää metsien kestävä hoidon ja käytön edistämiseen sekä metsien biologisen monimuotoisuuden edellytysten turvaamiseen. Varat on tarkoitettu erityisesti puuntuotannon kannalta tärkeiden toimenpiteiden edistämiseen. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534, 12 §).

Metsänhoitomaksuja ei saa käyttää metsänhoitoyhdistyksen antaman työpalvelun varsinaisiin työ kustannuksiin, eikä muutenkaan sellaisella tavalla, joka merkitsisi olennaista kilpailun vääristymistä. Metsänhoitomaksua ei myöskään saa käyttää puukaupalliseen toimintaan, lukuun ottamatta puunmyyntisuunnitelmien laatimista. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534, 12 §).

3.4 Laki metsänhoitoyhdistyksistä uudistuu

Metsänhoitoyhdistyslaki on uudistumassa ja kyseessä on erittäin merkittäviä muutoksia. Viimeksi lakia on uudistettu vuonna 1998. Tämän jälkeen perustuslakia on uudistettu siten, että nykyisen kaltaista metsänhoitoyhdistyslakia ei voida enää säätää. Muutoksien tarkoituksena on edistää metsätalouselinkeinon kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä lisätä metsänomistajan valinnanvapautta omassa yhdistystoiminnassaan ja edunvalvonnassaan. Uudistus tulee varmistamaan tasapuolisen kilpailuaseman eri toimijoille metsäpalvelumarkkinoilla. (Metsänhoitoyhdistyslain muutokset, 2013). Hallituksen esityksen luonnos on lähetetty toukokuussa 2013 lausuntokierrokselle. Eduskuntaan lakiehdotus on viety syksyllä 2013. (Metsänhoitoyhdistyslain muutokset, 2013).

Uudistettavan metsänhoitoyhdistyslain peruseriaate on, että yhdistys on nimenomaan metsänomistajien yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on edistää jäsentensä metsätaloutta sekä heidän metsien hoidolleen asettamiensa muiden taloudellisten, sosiaalisten ja ekologisten tavoitteiden toteutumista sekä toimia jäsentensä edunvalvojana näissä asioissa. Päätehtävänä on tarjota jäsenille niitä palveluja, joita he tarvitsevat metsäomaisuutensa hoidossa ja metsätalouden harjoittamisessa, ja järjestää jäsenten käytettäväksi sitä varten tarvittavaa ammattiapua. Näiden seikkojen voidaan katsoa olevan uuden metsänhoitoyhdistyslain lähtökohdat ja taustalla kulkevat ajatusmallit.

Maa- ja metsätalousministeri Jari Koskisen mukaan mainitut tavoitteet saavutetaan uudistamalla metsänhoitoyhdistyslakia seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Metsänomistaja voi itse valita, mihin yhdistykseen kuuluu.
- Eroaminen yhdistyksestä ilmoituksella ilman kuluja.
- Pakollinen metsänhoitomaksu poistuu. Metsänhoitoyhdistys rahoittaa toimintansa jäsenmaksuilla ja liiketoimintansa tuotoilla.
- Aluerajat poistuvat metsänhoitoyhdistyksiltä, jolloin metsänomistaja saa vapaasti valita palveluntuottajansa.
- Metsänhoitoyhdistyksen toiminnan rajoitteet poistetaan tarjottavien palvelujen osalta. Metsänomistajien päätösvalta yhdistyksissä lisääntyy. Palvelut ovat jäsenistön haluamia.
- Lakiin kirjataan edelleen metsänhoitoyhdistysten metsäpoliittiset tavoitteet ja tehtävät. (Metsänhoitoyhdistyslain muutokset, 2013).

3.4.1 Toimialuerajat ja liiketoiminnan rajoitteet poistuvat

Metsänhoitoyhdistyslaki ei enää jatkossa aseta yhdistyksille toimintarajoitteita metsätalouteen liittyvien palveluiden tai puukaupan suhteen. Yhdistyksillä ei ole myöskään lakisääteisiä velvoitteita yleisien metsäpoliittisten tavoitteiden edistämiseksi. Yhdistys ja sen jäsenet itse päättävät, mitä palveluja oma yhdistys tuottaa jäsenilleen. (Metsänhoitoyhdistyslain

muutokset, 2013). Yhdistys voi käydä esimerkiksi puukauppaa, mikäli jäsenet niin haluavat. Uudistuksesta seuraa varmastikin se, että palvelun tarjonta lisääntyy ja toimijoita tulee perinteiselle metsähoitoyhdistyksen kentälle lisää.

Metsähoitoyhdistysten toimialuerajoissa joustetaan nykyäänkin, mutta rajojen poistuminen tulee siitä huolimatta vaikuttamaan metsähoitoyhdistyksen toimintaan. Yhdistykset voivat taata paremmin metsänomistajien palvelut, jos naapuriyhdistys pystyy tarjoamaan sellaisia täydentäviä palveluita, joita oma yhdistys ei pysty tuottamaan. Muutos vaikuttaa enemmän pienten yhdistyksien toimintaan kuin suurempien, koska pienempien palveluvalikoima on usein suppeampi kuin suurempien metsähoitoyhdistysten.

Metsähoitoyhdistyksen liiketoiminnan rajoitteiden poistaminen on yksi keino yhdistyksen talouden turvaamiseksi, jos metsähoitomaksu muuttuu vapaaehtoiseksi jäsenmaksuksi. Näin voidaan turvata yhdistyksen talous ja toimintaedellytykset jatkossa, ja toisaalta lisätä metsätalouspalvelumarkkinoiden kilpailun edellytyksiä. Metsänomistajat itse päättävät, missä muodossa ja millaista liiketoimintaa jatkossa harjoitetaan. (Ajankohtaista, 2013).

3.4.2 Metsähoitomaksu poistuu

Tällä hetkellä metsänomistajan on maksettava metsähoitoyhdistykselle metsähoitomaksua. Samalla hänestä tulee metsähoitoyhdistyksen jäsen, jolloin hän pääsee yhdistyksen tarjoamien palvelujen piiriin. (Yle, 2012.) Metsähoitomaksuvaroilla metsähoitoyhdistykset tarjoavat toimialueensa metsänomistajille metsähoitoon ja metsätalouteen liittyvää neuvontaa, koulutusta ja tiedotusta. Metsähoitomaksu on saanut paljon kritiikkiä ja vaihtoehtoja sen korvaamiseksi on mietitty jo kauan. Metsänomistajat ovat maininneet, että metsähoitomaksua vastaan ei saa mitään ja yhdistyksen palveluista joutuu aina maksamaan. Metsähoitomaksun sanotaan vääristävän kilpailua, ja väite pitää osaltaan paikkaansa. Metsähoitoyhdistyksestä on myös vaikeaa päästä irti, koska jos haluaa vapautua metsähoitomaksusta, pitää maksaa melko paljon.

Merkittävin uudistus on, että tähän asti pakollinen, veroluonteinen metsähoitomaksu poistuu. Metsähoitomaksu korvattaisiin jatkossa vapaaehtoisella jäsenmaksulla.

Metsänhoitoyhdistyslain uudistamista pohtineen työryhmän mukaan ongelmat hoituisivat metsänhoitomaksun muuttamisella pakollisesta vapaaehtoiseksi. Metsänomistaja saisi vapauden ostaa palveluja keneltä tahansa metsäpalvelumarkkinoilla, yhdistyksen jäsenyys olisi vapaaehtoista ja maksun poistaminen tasapuolista kilpailuasemaa metsäpalvelumarkkinoilla.

Yhdistysten rahoitus tulisi muuttumaan tämän uudistuksen myötä radikaalisti, mutta yhdistykset rahoittaisivat toimintansa jatkossa normaalilla jäsenmaksulla sekä palvelumaksuilla ja liiketoiminnan tuotoilla. Esimerkiksi metsänhoitoyhdistys Kanta-Hämeessä metsänhoitomaksun osuus on ollut liikevaihtoon suhteutettuna noin 10 %. Metsänhoitomaksun osuus liikevaihdosta on suhteellisen pieni, mutta toiminnan rahoittamista on tarkasteltava uudelleen. Eniten metsänhoitomaksun poistuminen vaikuttaisi pienempien yhdistysten toimintaan. Koska tulevaisuudessa yhdistyksen olisi katettava toimintansa liiketoiminnan tuotoilla ja jäsenmaksuilla, metsänhoitoyhdistysten maksuttomat palvelut saattavat olla tarkastelun kohteena. Metsänomistajan edunvalvontatyö on yhdistyksen kulmakivi, joka varmastikin tulee säilymään ja jonka tarve lisääntyy. (Näsänen 2012, 14.)

3.4.3 Jäsenyydestä vapautuminen

Metsänomistaja voi tietyissä tapauksissa hakea vapautusta metsänhoitomaksusta. Vapautusta haetaan siltä metsäkeskukselta, jonka alueella metsä sijaitsee. Vapautus voi koskea tiettyä metsätilaa tai metsänomistajan kaikkia metsäkeskuksen alueella olevia metsiä. Vapautuksen voi saada enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. (Verohallinto, 2013.)

Tällä hetkellä metsänhoitomaksusta vapautuminen on ollut byrokraattista ja se on tullut metsänomistajalle joissain tapauksissa kohtuuttoman kalliiksi. Valtion periaatteena on ollut, että metsänomistaja maksaa itse kaikki vapautumisesta aiheutuneet kulut. (Ajankohtaista, 2013.) Nyt asiaan on suunniteltu muutosta. Uudistuneessa laissa vapaaehtoisesta jäsenyydestä vapautuisi maksuttomalla ilmoituksella. Metsänomistaja voi myös vapaasti valita, minkä metsänhoitoyhdistyksen jäsen hän on. Metsänomistajien kannalta on tärkeää, että jäsenyydestä voi halutessaan vapautua maksutta.

4 YHDISTYKSEN TULEVAISUUS

Tutkimuksessa on lähdetty liikkeelle kartoittamalla tulevia muutoksia pienien metsänhoitoyhdistysten näkökulmasta ja esimerkkinä tutkimuksessa on käytetty opinnäytetyön toimeksiantajaa, Rautavaaran metsänhoitoyhdistystä. Tutkimuksen taustalla on käytetty vuoden 2012 tilinpäätöstietoja. Tutkimus on toteutettu kolmen eri menetelmän avulla. Ensimmäiseksi muutoksia on arvioitu maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton tekemien kyselyiden tulosten perusteella. Tuloksista on laadittu havainnollistavia diagrammeja, joiden perusteella on laadittu arvioita tulevista muutoksista. Lisäksi tutkimuksen tueksi on toteutettu asiantuntijoiden haastatteluita sekä laadittu SWOT-analyysi. SWOT-analyysi on toteutettu kyselylomakkeen perusteella, johon vastasivat Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen toimihenkilöt. Haastatteluihin on vastannut pääasiassa Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja Jaakko Tossavainen. Kaikkien näiden tulosten perusteella on koottu arvioita siitä, mitä lakimuutos tuo tullessaan ja miten muutoksiin pystytään varautumaan.

Rautavaaran metsänhoitoyhdistys on pieni, Rautavaaran kunnan alueella toimiva yhdistys. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen toiminta on kuitenkin laajentunut viime vuosina, kun käyttöön on tullut uusia palveluita. Yksityismetsien pinta-ala on noin 26 400 ha ja jäsenten lukumäärä noin 719, joka on myös metsänhoitomaksua maksavien lukumäärä. Rautavaaran metsänhoitoyhdistys tekee 80 % alueen puunmyyntisuunnitelmista, 70 % puukaupoista metsänomistajien valtuuttamina sekä 60 % metsänhoitotöistä. Yhdistyksen palveluksessa on 3 toimihenkilöä, 5 metsuria ja 3 koneyrittäjää. Yhdistyksen liikevaihto on 813 000 euroa. (Tossavainen, 2013.)

Rautavaaran metsänhoitoyhdistys on aktiivinen yhdistys, jonka toiminta oli vuonna 2012 varsin vilkasta. Yhdistyksen ote puukauppaan on säilynyt hyvänä sekä markkinaosuus metsänhoidossa ja metsänviljelyssä on säilynyt ennallaan, jolloin Rautavaaran metsänhoitoyhdistys on alueen johtava toimija. Talousarviossa vuodelle 2012 oli ennakoitu voitoksi noin 19 900 euroa, joka kuitenkin ylittyi ja voittoa kertyi 26 200 euroa vuodelle 2012. Vuodesta 2013 on ennustettu vilkasta ja alkuvuoden perusteella näin on käynytkin.

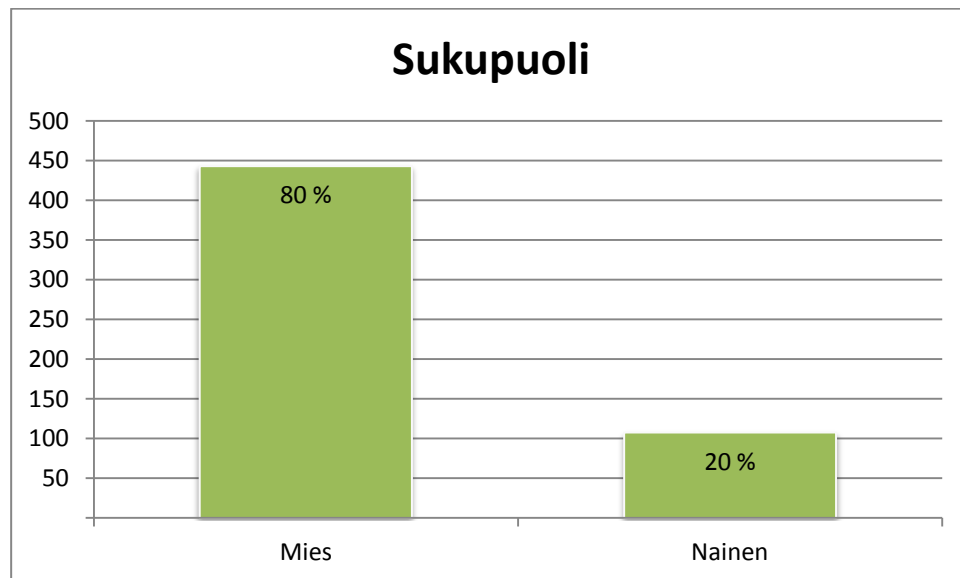
Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksellä puukauppa on suurimmassa roolissa ja se vaikuttaa suoraan yhdistyksen toimintaan, koska se lisää metsänomistajien halua investoida metsään metsänhoitotöiden merkeissä ja tämä taas vilkastuttaa yhdistyksen toimintaa. Yhdistykselle tärkeät palvelut, kuten hankintapalvelu, metsänviljely ja taimikonhoito ovat pysyneet jo vuosia samalla tasolla ja niin ennustetaan olevan tulevaisuudessakin. Kaiken kaikkiaan tulevaisuus näyttää yhdistyksen kannalta hyvältä. Muutoksia on kuitenkin edessä päin, kun metsänhoitoyhdistyslaki on muuttumassa ja tulevia muutoksia ei ole voitu vasta kuin arvailla. (Toimintakertomus, 2012.)

4.1 Metsänhoitomaksun poistuminen

Metsänhoitomaksun poistuminen on ollut keskusteluissa jo vuosia ja aiheesta on ehditty toteuttaa useitakin kyselyitä. Kyselyiden tarkoituksena on ollut kartoittaa, aikovatko metsänomistajat jatkaa yhdistysten jäseninä, jos metsänhoitomaksu poistuu ja tilalle tulisi vapaaehtoinen jäsenmaksu. Aloitin tutkimukseni tutustumalla näihin kyselyihin.

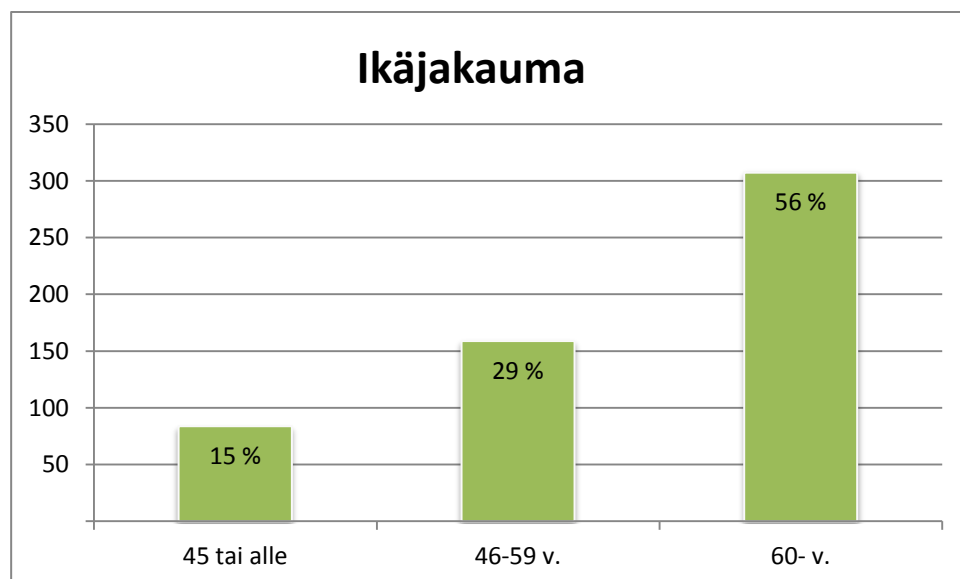
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK on toteuttanut aiheesta kyselyitä syksyllä 2009, keväällä 2010, syksyllä 2010 ja syksyllä 2012. Tutkimuksessani olen tutustunut syksyllä 2012 tehdyn kyselyn tuloksiin. Kyselyssä on kartoitettu tarkkaan vastaajien taustoja. Jotta aineisto olisi mahdollisimman havainnollinen, alla on tiedot metsänomistajista diagrammien muodossa. Kyselyyn on osallistunut noin 550 metsänomistajaa.

Viimeiset pakolliset metsänhoitomaksut on kerätty loppuvuodesta 2013. Viimeiset niistä tulevat tulot maksettaisiin yhdistyksille vuonna 2015. Pakollisia metsänhoitomaksuja on kerätty vuosittain koko maassa noin 30 miljoonaa euroa. (Yle, 2013).

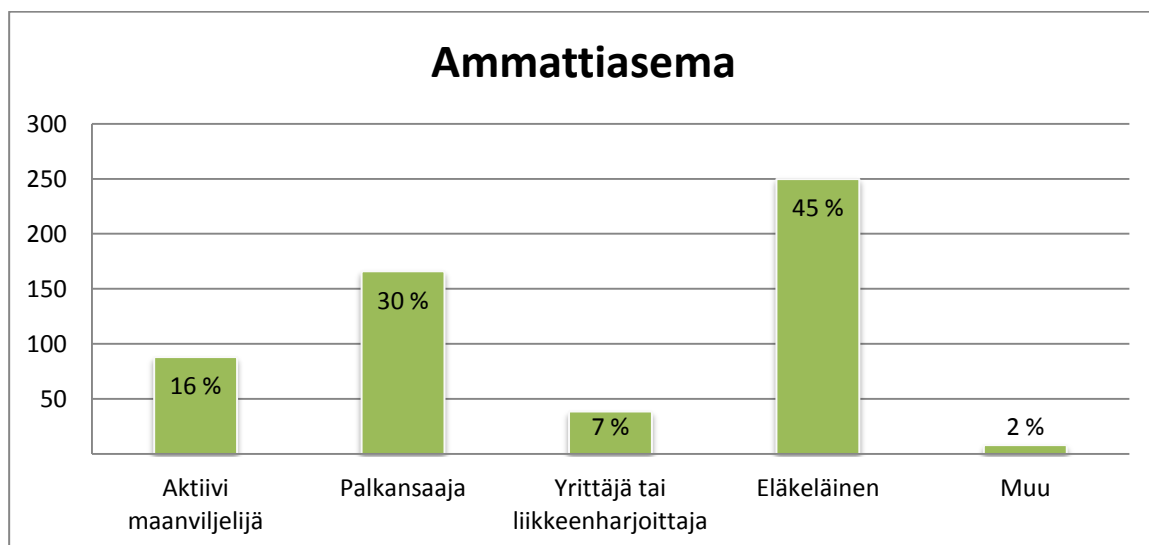
Kuvio 4. Vastaajien sukupuoli

Vastaajista 80 % oli miehiä ja 20 % naisia.

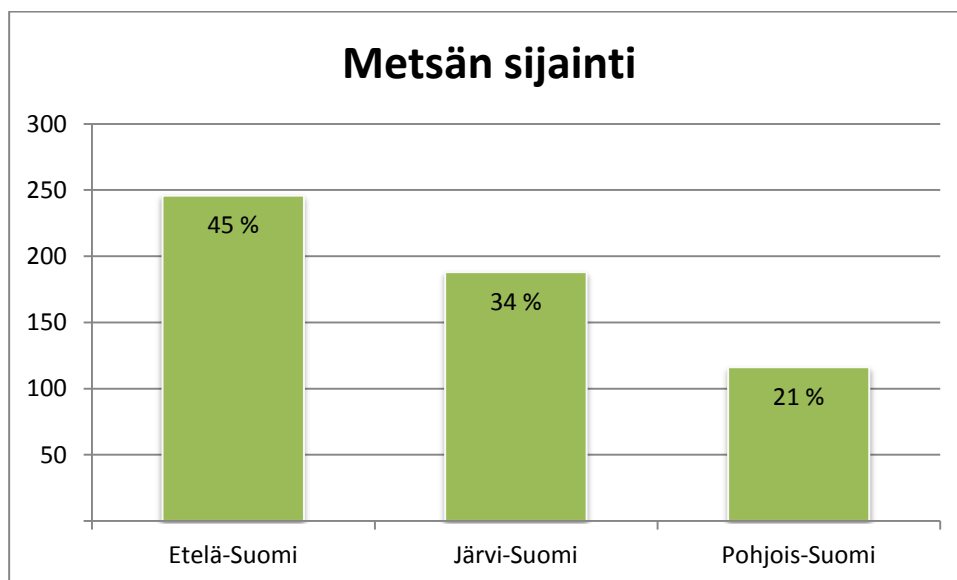
Kuvio 5. Vastaajien ikäjakausma

Kyselyyn vastanneista suurinosa, noin 56 % on yli 60-vuotiaita. Loput, noin 29 % on 46-59-vuotiaita ja 15 % on korkeintaan 45-vuotiaita.

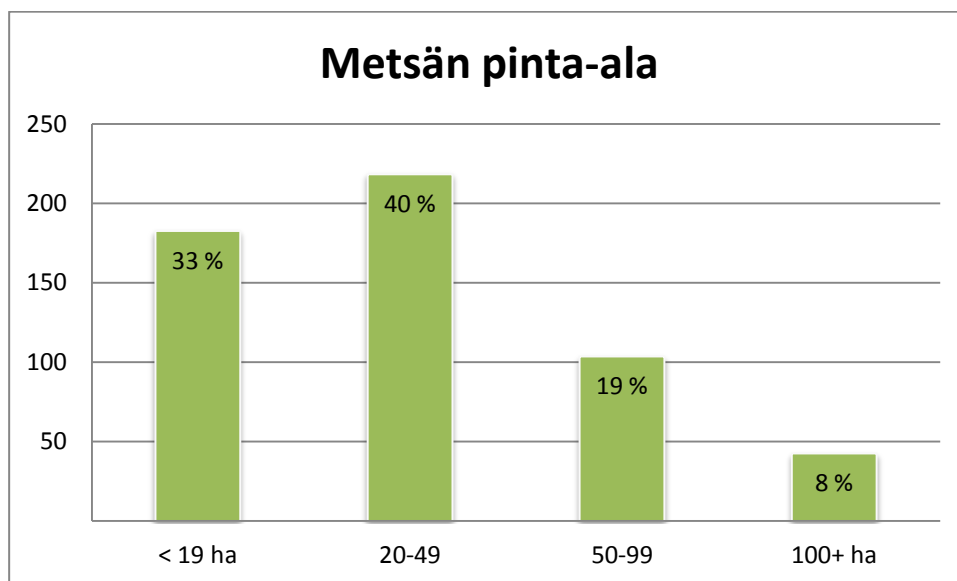
Kuvio 6. Vastaajien ammattiasema

Kyselyyn vastanneista suurinosa on yli 60-vuotiaita, joten luonnollisesti suurinosa vastanneista on myös eläkkeellä. Eläkeläisiä on 45 %, palkansaajia 30 %, aktiivi maanviljelijöitä 16 %, yrittäjiä/liikkeenharjoittajia 7 % ja muun ammattiaseman alaisia 2 %.

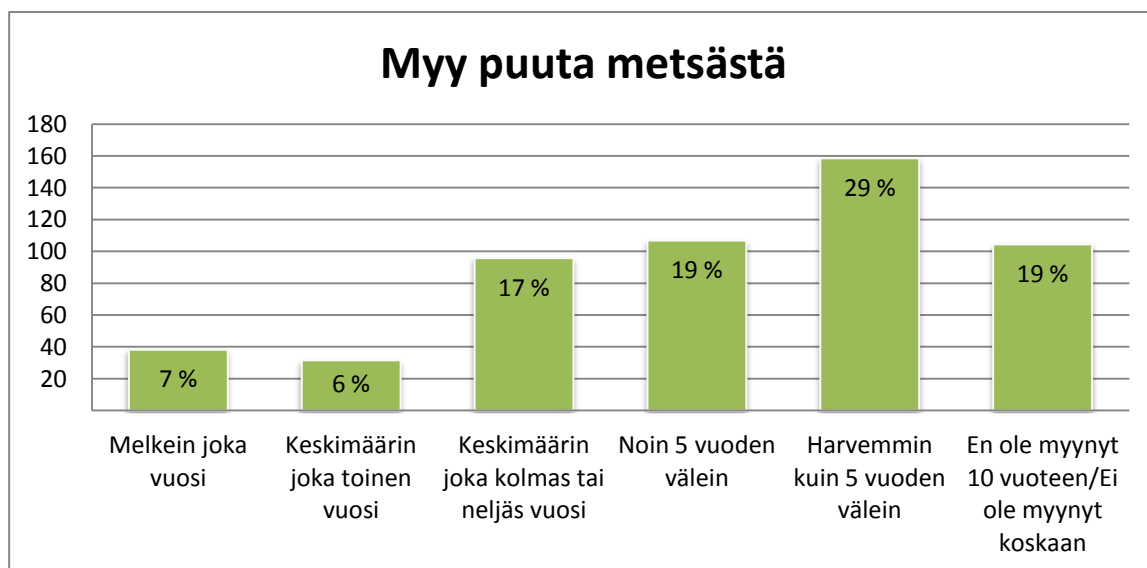
Kuvio 7. Vastaajien omistamien metsien sijainti

Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 45 % omistaa metsää Etelä-Suomesta, 34 % Järvi-Suomesta ja loput 21 % Pohjois-Suomesta.

Kuvio 8. Metsien pinta-alat

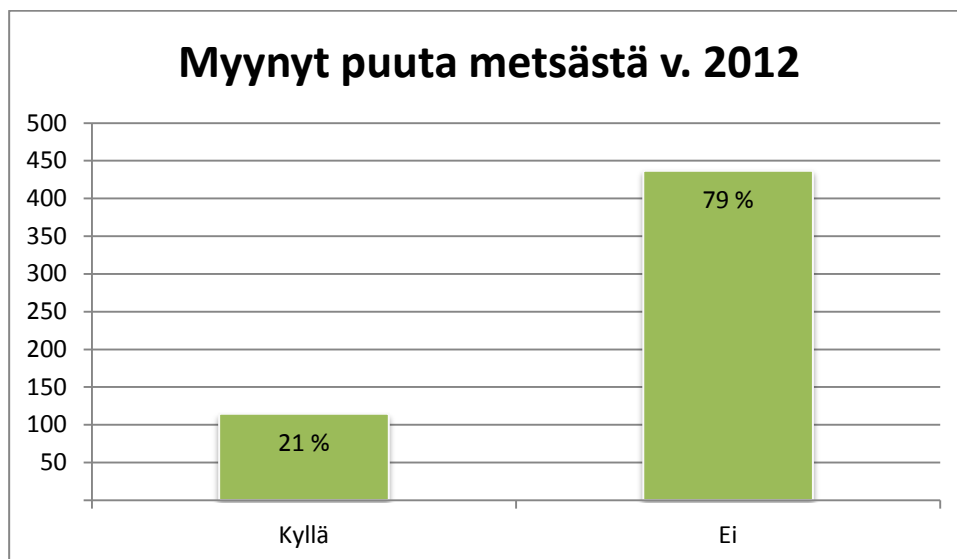
Kyselyyn vastanneista 40 % omistaa metsää 20-49 hehtaaria, 33 % alle 19 hehtaaria, 19 % 50-99 hehtaaria ja 8 % yli 100 hehtaaria.

Kuvio 9. Vastaajien puukaupat

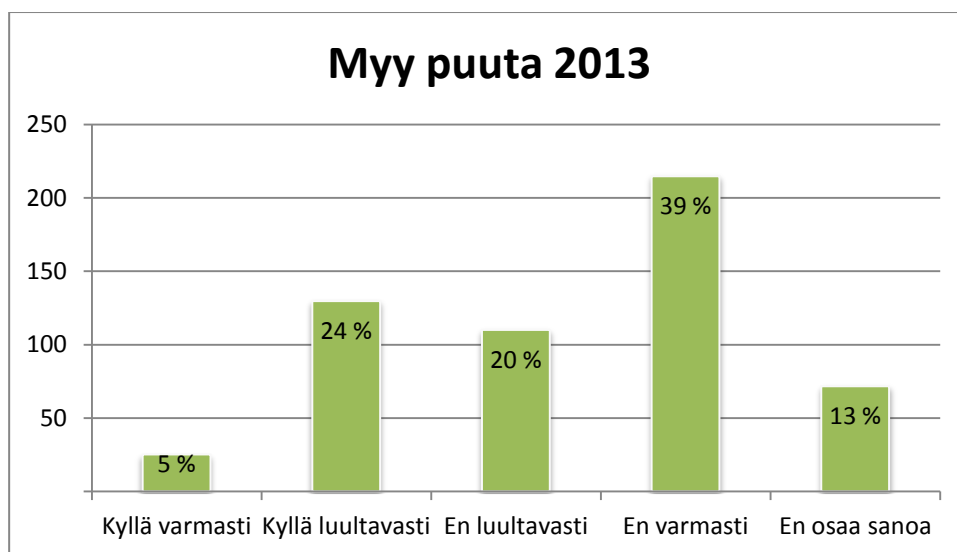
Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 7 % tekee puukauppoja lähes joka vuosi, 6 % ilmoitti tekevänsä puukauppoja noin joka toinen vuosi ja 17 % ilmoitti puukauppojen tapahtuvan noin joka kolmas tai neljäs vuosi. Eniten, 48 % puukaupoista tehdään viiden

vuoden välein tai harvemmin. Lisäksi 19 % vastanneista ilmoitti, etteivät ole myyneet puuta viimeiseen 10 vuoteen tai eivät ole myyneet puuta koskaan.

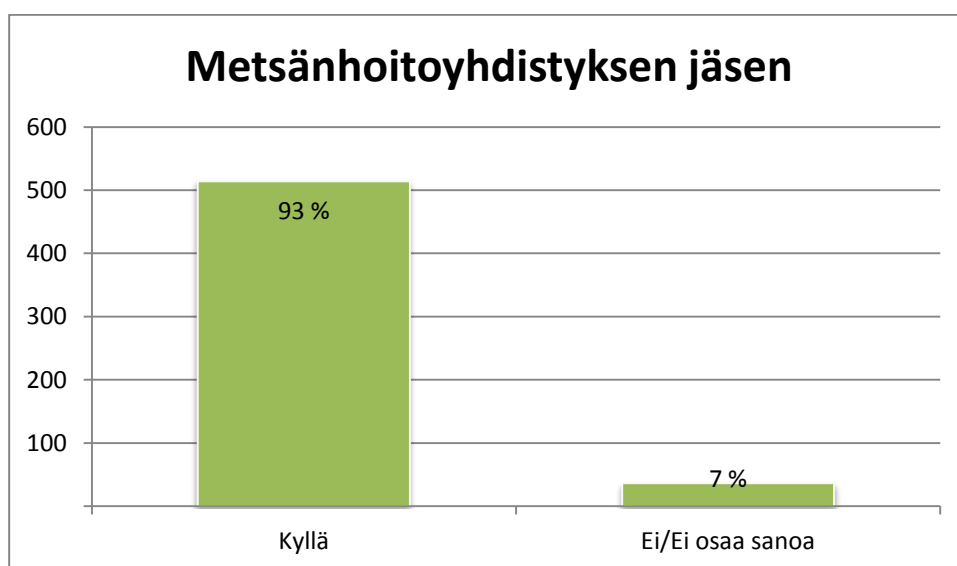
Kuvio 10. Vastaajien puukaupat vuonna 2012

Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 21 % on tehnyt puukauppaa ja 79 % ei ole tehnyt puukauppaa vuoden 2012 aikana.

Kuvio 11. Vastaajien puukaupat vuonna 2013

Kyselyssä on pyritty selvittämään, aikovatko metsänomistajat tehdä puukauppaa vuoden 2013 aikana. Vastaajista 5 % ilmoitti tekevänsä varmasti puukauppoja vuonna 2013 ja 24 % tekevänsä luultavasti puukauppoja vuonna 2013. Vastaajista 20 % ilmoitti, etteivät aio luultavasti tehdä puukauppoja vuonna 2013. Suurin osa vastaajista, 39 % ilmoitti, etteivät aio tehdä puukauppoja vuonna 2013. Loput 13 % vastasivat, etteivät osaa sanoa, tekevätkö puukauppoja vuoden 2013 aikana.

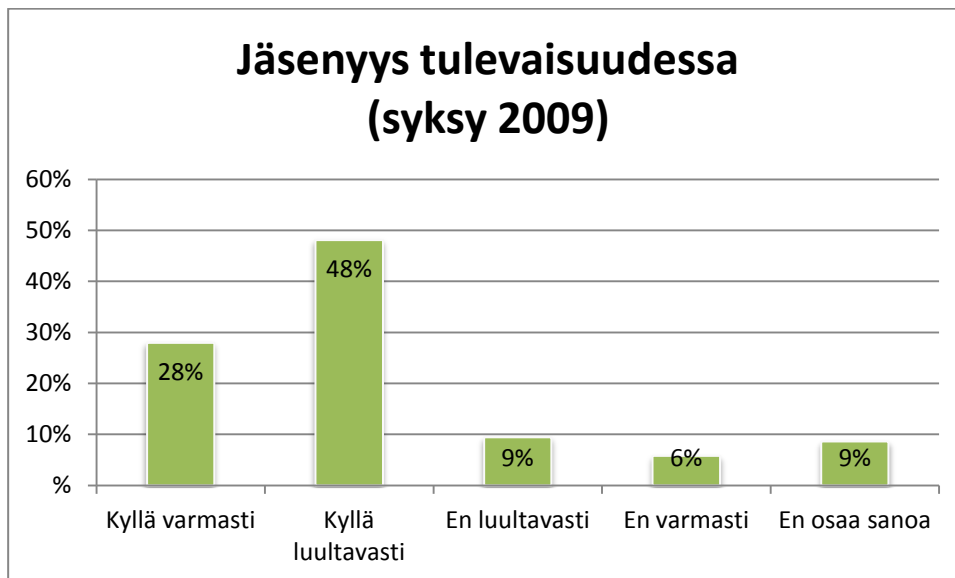

Kuvio 12. Metsänhoitoyhdistyksen jäsenyys

Kyselyyn vastanneista metsänomistajista 93 % on metsänhoitoyhdistyksen jäseniä.

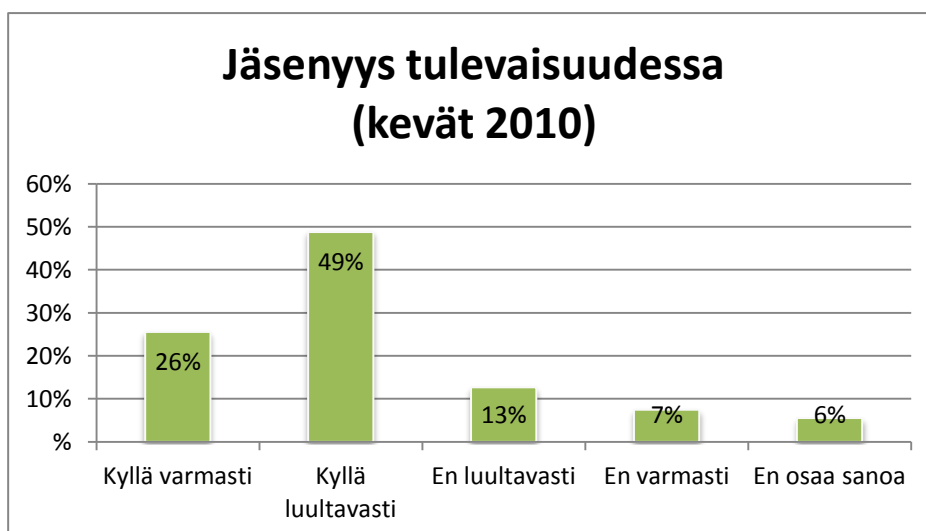
4.2 Jäsenyys tulevaisuudessa

MTK on toteuttanut kyselyitä neljänä ajankohtana. Alla näkyy metsänomistajien mielipiteen kehittyminen jäsenenä pysymisestä tulevaisuudessa. Kyselyiden otanta on ollut lähes sama jokaisena ajankohtana.

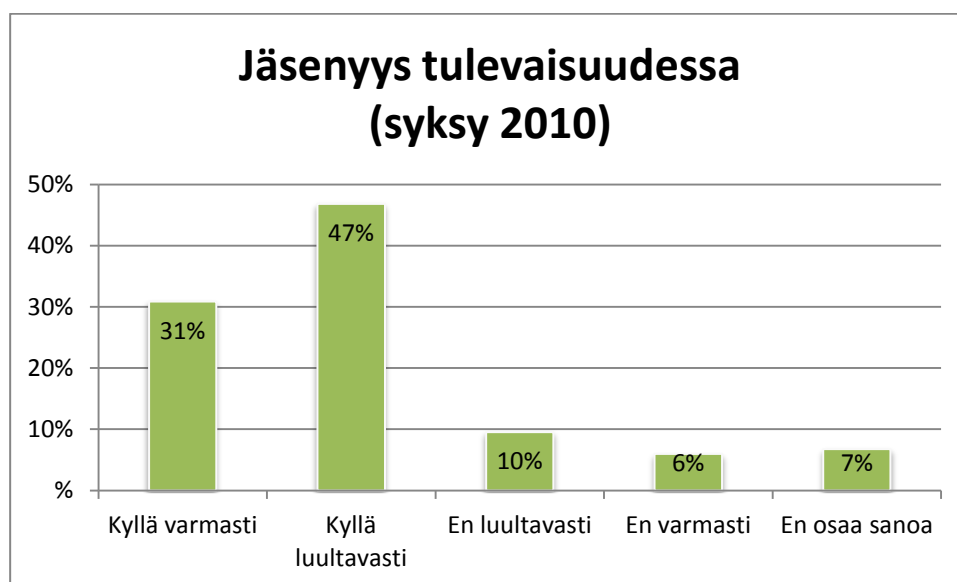
Kuvio 13. Jäsenyys tulevaisuudessa (syksy 2009)

Tutkimuksessa kysyttiin jokaisena ajankohtana, että jos metsänhoitomaksu on muuttumassa vapaaehtoiseksi, jatkaisivatko vastaajat nykyisen metsänhoitoyhdistyksen jäsenenä, jos jäsenmaksu säilyisi samansuuruisena kuin metsänhoitomaksu. Syksyllä 2009 28 % vastaajista jää varmasti jäseneksi ja 48 % luultavasti. Eli yhteensä 76 % olisi mahdollisesti jäseniä lakimuutoksen jälkeenkin. Vain 6 % vastaajista ilmoitti, etteivät varmasti olisi jäseniä muutoksen jälkeen.

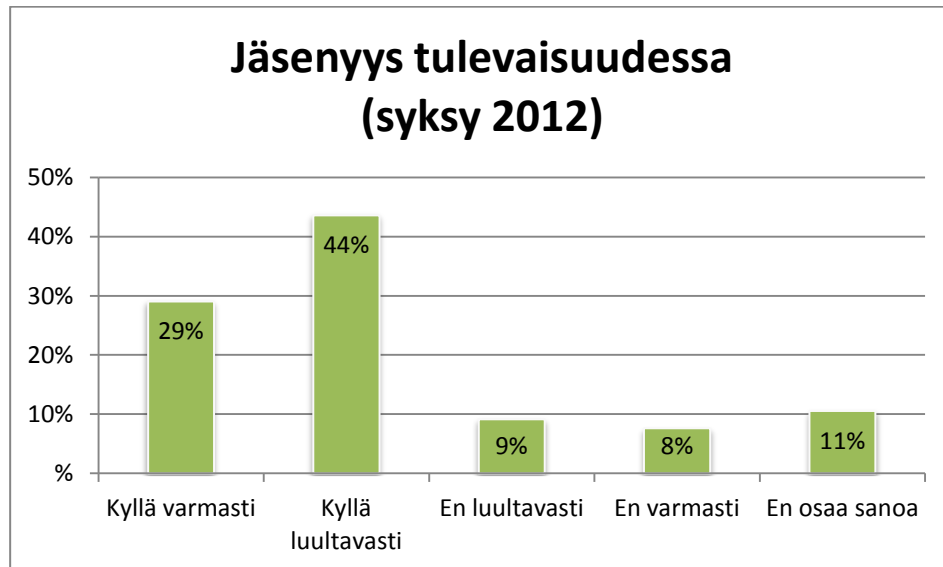
Kuvio 14. Jäsenyys tulevaisuudessa (keväät 2010)

Kysely toteutettiin uudestaan jo keväällä 2010 ja muutoksia mielipiteissä ei ole juurikaan tapahtunut. Varmasti jäseneksi jää 26 % vastaajista ja 49 % luultavasti eli yhteensä 75 % jää mahdollisesti jäseneksi. Vain 7 % ilmoitti, etteivät aio varmasti jäädä jäseneksi.

Kuvio 15. Jäsenyys tulevaisuudessa (syksy 2010)

Kysely toteutettiin jälleen syksyllä 2010. Muutokset eivät ole edelleenkaan suuria, mutta jotain on kuitenkin tapahtunut. 31 % vastaajista ilmoitti, että aikovat varmasti jäädä yhdistyksen jäseneksi ja 47 % luultavasti eli 78 % ilmoitti mahdollisesti jäävänsä jäseneksi.

Kuvio 16. Jäsenyys tulevaisuudessa (syksy 2012)

Viimeisin kysely toteutettiin syksyllä 2012. Tällöin 29 % vastaajista ilmoitti jäävänsä varmasti jäseneksi ja 44 % luultavasti. Yhteensä siis 73 % ilmoitti, että aikovat mahdollisesti jäädä jäseneksi. Vastaajista 9 % ei luultavasti jatka jäsenenä ja 8 % vastaajista ilmoitti, etteivät varmasti jatkaisi jäsenenä. 10 % vastaajista ei osaa sanoa jatkaisivatko he metsänhoitoyhdistyksen jäsenenä, jos muutos tapahtuu.

Muutokset mielipiteissä eivät ole suuria. Vähäisimmän kannatuksen jäsenyys sai syksyllä 2012 toteutetussa tutkimuksessa. Mielipiteisiin on vaikuttanut eniten tiedon lisääntyminen. Asiasta on tiedotettu enemmän nyt, kun muutos on jo lähellä.

4.3 Vaikutukset talouteen ja toimintaan

MTK:n toteuttaman kyselyn perusteella voidaan nähdä, kuinka paljon metsänomistajia jatkaa jäsenenä. Tähän asti lähes kaikki, yli 90 % metsänomistajista, on ollut metsänhoitoyhdistyksen jäseniä. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksessä jäsenenä yhdistyksessä on noin 98 % metsänomistajista. Kyselystä näkee, että 73 % vastaajista pysyy varmasti tai luultavasti jäsenenä. Luultavasti kielteisin kanta maksua kohtaan on pienten

tilojen omistajilla, koska palveluita tarvitaan harvemmin. Tämän perusteella voidaan sanoa, että metsänhoitomaksusta saatu tulo tulee pienenemään jonkin verran. Lisäksi on arvioitu, että jäsenmaksun muuttuessa vapaaehtoiseksi, jäsenmaksun suuruus tulee luultavasti laskemaan.

Kyselyitä on toteutettu aikaisemminkin ja joka vuosi on kysytty mm. sitä, että aikovatko metsänomistajat myydä puuta seuraavana vuonna. Vertasin vastauksia ja näyttäisi siltä, että puun myynnissä ei ole vuosien varrella ollut suuria heilahduksia. Puunmyynnistä saatavat tuotot näyttäisivät pysyvän ennallaan.

Veroluonteisen maksun poistuminen näkyy metsänhoitoyhdistysten tarjoamien palveluiden määrässä. Vaihtoehtoja palvelutarjonnassa on tulevaisuudessa onneksi monia. Tällä hetkellä käytetyimpiä palveluita ovat neuvonta, edunvalvonta, metsän uudistaminen, taimikonhoito, puun myyntisuunnitelmat ja metsäsuunnittelu. Palveluista vähiten käytössä ovat veropalvelut, ympäristötukipalvelut, metsäkiinteistönvälitys, oja- ja metsätiepalvelut sekä lannoitus. Todennäköistä on, että jälkimmäisistä joudutaan tulevaisuudessa karsimaan. Toisaalta palveluita voidaan myös lisätä, koska näin saataisiin houkuteltua yhdistykseen lisää jäseniä. Mahdollista on myös, että yhdistykset rupeaisivat tarjoamaan ilmaisia jäsenetuja, jotta jäseniä saataisiin lisää. Todennäköisimpinä ja parhaina vaihtoehtoina ovat ilmaispalveluiden lisääminen jäsenille ja maksullisten palveluiden tarjoaminen ei-jäsenille. Metsänhoitoyhdistyksen liiketoiminnalle olisi tavoiteltava myös suurempaa katetta jatkossa, jotta talous pysyisi tasapainossa. Tavoitteena toiminnassa on, että palveluita ei tarvitsisi alkaa karsimaan. Tulevaisuudessa markkinointia täytyy luultavasti alkaa hyödyntämään uudella tavalla ja tehokkaammin. (Tossavainen, 2013.)

Koska tulevaisuus tuo uusia haasteita metsänhoitoyhdistyksille ja toimintaympäristö muuttuu, on mahdollista, että yhdistykset yhdistyvät keskenään. Nyt, kun lakimuutos on ollut esillä, on jo monia yhdistymisiä tehty tai vireillä. Yhdistymisessä tavoitellaan palvelutarjonnan kehittymistä ja monipuolistamista. Yhdistämisellä parannetaan myös metsänomistajien edunvalvontaa sekä panostetaan kehittämiseen, laatuun ja kustannustehokkuuteen. (Tossavainen, 2013).

4.4 Tuloslaskelma

Alla on Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen tuloslaskelma, jossa metsänhoitomaksu on muutettu jäsenmaksuksi. Tuloslaskelma on sama laskelma, mikä löytyy opinnäytetyön sivulta yhdeksän. Jatkossa metsänhoitoyhdistyksen tuloslaskelmaa laadittaessa ei enää erotella liiketoimintaa ja varsinaista toimintaa erikseen, vaan ne voidaan esittää yhdessä liiketoiminnan tuloslaskelmassa.

Tuloslaskelma ajalta 1.1.2012 - 31.12.2012

Varsinainen toiminta

	Saldo	Ed. vuosi	Vuosibudj.
Tuotot			
Edistämistoiminta	0,00	0,00	0,00
Muut tuotot	0,00	0,00	0,00
Tuotot	0,00	0,00	0,00
Kulut			
Henkilöstökulut	32 476,53	28 795,52	24 725,00
Poistot	103,80	84,50	0,00
Muut kulut	14 428,23	15 763,47	11 346,00
Kulut	47 008,56	44 643,49	36 071,00
Tuotto/kulujäämä	47 008,56	44 643,49	36 071,00
Liiketoiminta			
Tuotot	748 051,16	695 846,85	532 318,00
Kulut	739 673,78	685 464,84	541 399,00
Liiketoiminta	8 377,38	10 382,01	9 081,00
Varainhankinta			
Metsänhoitomaksut	42 780,35	66 255,93	65 000,00
Muut tuotot	0,00	0,00	0,00
Kulut	0,00	0,00	0,00
Varainhankinta	42 780,35	66 255,93	65 000,00
Sjoitus- ja rahoitustoiminta			
Tuotot	0,00	0,00	0,00
Kulut	0,00	0,00	0,00
Sijoitus/rahoitus	0,00	0,00	0,00

Satunnaiset erät

Tuotot	0,00	0,00	0,00
Kulut	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00	0,00
Yleisavustukset	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos	4 149,17	31 994,45	19 848,00
Siirto vararahastoon	0,00	0,00	0,00
Varausten muutos	0,00	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	4 149,17	31 994,45	19 848,00

Mallissa varainhankinta –otsikon alapuolelta löytyvät jäsenmaksut. Alkuperäisessä tuloslaskelmassa metsänhoitomaksujen kertymä oli 64 818,71 euroa. Uuteen tuloslaskelmaan on saatu jäsenmaksun kertymäksi 42 780,35 euroa. Arvo on laskettu MTK:n tekemän kyselyn pohjalta. Kyselyssä syksyllä 2012 vastanneista metsänomistajista 73 % ilmoitti, että aikovat varmasti/luultavasti jatkaa yhdistyksen jäsenenä. Ennustetta laskiessa on kuitenkin huomioitava, että 93 % kyselyyn vastanneista ilmoitti olevansa yhdistyksen jäsenenä. Arvo on siis laskettu kaavalla $64\,818,71 \cdot 0,66 = 42\,780,35$. Todellisuudessa jäsenmaksun kertymä voi olla vielä vähemmän, koska on mahdollista, että jäsenmaksun suuruus on pienempi kuin edeltävän metsänhoitomaksun suuruus. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksellä on kuitenkin se etu, että noin 98 % metsänomistajista on yhdistyksen jäseniä.

On huomioitava, että arviota laskettaessa tiedot jäsenmaksusta ovat olleet vielä puutteelliset ja käytettävissä on ollut vain asiantuntijoiden arvauja ja ennusteita. Vapaaehtoisen jäsenmaksun suuruudesta ei ole vielä varmuutta. On kuitenkin keskusteltu, että jäsenmaksu tultaisiin porrastamaan hehtaarien mukaan. Tässä tapauksessa todennäköisesti isojen tilojen omistajat hyötyisivät jäsenmaksuun siirtymisestä, kun taas pienten tilojen omistajille koituisi enemmän kuluja. (Tossavainen, 2013).

4.5 SWOT-analyysi

SWOT-analyysi on paljon käytetty yritystoiminnan analysointimenetelmä. Analyysin avulla voidaan selvittää yrityksen vahvuudet ja heikkoudet sekä tulevaisuuden mahdollisuudet ja

uhat. Näin yritys pystyy helposti arvioimaan omaa toimintaansa. Yrityksen vahvuudet ovat niitä toimenpiteitä, joita yritys pystyy hyödyntämään. Heikkoudet ovat tekijöitä, joita yrityksen täytyy parantaa pystyäkseen toimimaan tehokkaasti. (Suomen riskienhallintayhdistys, 2013.) Laadin Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen työntekijöille kyselylomakkeen, ja vastausten perusteella laadin SWOT-analyysin. Analyysissa painottuu toimintaympäristön muutosten merkitys tulevaisuuden kannalta. Analyysin tarkoitus on auttaa Rautavaaran metsänhoitoyhdistystä arvioimaan yhdistyksen mahdollisuuksia muutosten astuessa voimaan. Laadin kyselylomakkeeseen neljä kysymystä, jotka mukailevat suoraan nelikenttäanalyysin mallia. Kyselyyn vastasi kolme Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen toimihenkilöä. Kysely toteutettiin joulukuussa 2013, kun lakimuutos ei ollut vielä astunut voimaan.

4.5.1 Sisäiset vahvuudet

Sisäiset vahvuudet ovat niitä asioita, joiden avulla metsänhoitoyhdistyksen toiminta pysyy muutoksista huolimatta vakaana. Sisäisiä vahvuuksia on pyrittävä hyödyntämään ja vahvistamaan. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen sisäisistä vahvuuksista tärkein on henkilöstön vankka ammattitaito ja työkokemus. Kun alalta on kertynyt paljon kokemusta, ei muuttuvat olosuhteetkaan horjuta työskentelyä. Työyhteisö on pieni ja tiivis, joten töiden jakaminen henkilöstön kesken on joustavaa ja helppoa. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksellä on myös tiiviit suhteet asiakkaisiinsa. Tärkeä vahvuus pienelle yhdistykselle on juuri se, että asiakassuhteet ovat jatkuneet pitkään ja luotto asiakassuhteissa on molemminpuolista. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen markkina-asema on hyvä, juuri asiakassuhteiden ansiosta, eikä niiden uskota horjuvan myöskään lakimuutosten tullessa. Yhdistyksen sisäisiin vahvuuksiin lukeutuu myös edullinen palveluhinnasto ja se, että kaikki palvelut tulee kätevästi samalta toimijalta. Yhdistyksen vahvuus on yksinkertaisesti täyden palvelun metsätalo.

4.5.2 Sisäiset heikkoudet

Sisäiset heikkoudet ovat niitä asioita, jotka on pyrittävä poistamaan tai vähentämään yrityksen sisällä. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen sisäisiä heikkouksia on mietitty siten, että nämä asiat voisivat olla esteenä mhy:n kannattavalle toiminnalle lakimuutosten jälkeen. Sisäiset heikkoudet voisivat tuoda myös ongelmia muuttuvassa toimintaympäristössä. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen sisäisiin heikkouksiin kuuluu suurimpana asiana näkyvyys. Yhdistys kokee, että nyt kun uusi metsänomistajasukupolvi käyttää enimmäkseen internettiä, yhdistyksen näkyvyys tässä kanavassa on huono. Yhdistyksen sisällä täytyisi saada toimihenkilöt innostumaan nettityöskentelystä. Yhdistyksessä koetaan myös, että palveluiden markkinointi on liian vähäistä. Tähän selityksenä on ajanpuute. Yhdistyksestä puuttuu toimihenkilö, joka vastaa markkinoinnista. Kun henkilökuntaa on vähän ja markkinointi ei ole kenenkään vastuulla, se jää usein hoitamatta kiireen keskellä.

Kun lakimuutos astuu voimaan, näyttää siltä, että pienten yhdistysten on laajennettava toimintaansa. Tämä tuo varsinkin Rautavaaran metsänhoitoyhdistykselle ongelmia, koska toimihenkilöresurssit on jo nyt tiukat. Todennäköistä on, että lakimuutosten jälkeen yhdistykseen on palkattava lisää toimihenkilöitä tai ainakin työnjako toimihenkilöiden kesken on tehtävä toimivammaksi. Toimihenkilöille on saatava selkeät vastualueet, kun toiminta laajenee ja henkilökuntaa on vähän.

4.5.3 Ulkoiset mahdollisuudet

Lakimuutos tuo mukanaan myös paljon mahdollisuuksia. Ulkoisilla mahdollisuuksilla tarkoitetaan asioita, jotka on käytettävissä hyödyksi. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksellä on tulevaisuudessa hyvät mahdollisuudet laajentaa ja monipuolistaa liiketoimintaansa. Tämä on helpompaa pienillä yhdistyksillä ja on niille suuri etu. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksellä on tulevaisuudessa vapaammat toimintamahdollisuudet mm. puukauppaan ja palveluiden markkinointiin.

4.5.4 Ulkoiset uhat

Ulkoiset uhat ovat asioita, joita pyritään välttämään. Rautavaaran metsänhoitoyhdistys on tarjonnut asiakkailleen palveluita kilpailukykyiseen ja edulliseen hintaan. Nyt, kun toimintaympäristössä tapahtuu muutoksia, voi olla, että palveluiden hintoja kannattaisi nostaa. Tämä voi kuitenkin tarkoittaa asiakassuhteiden vähenemistä, kun asiakkaat ovat tottuneet alhaisiin hintoihin. Kilpailijat ovat tulevaisuudessa todennäköisin uhka. Uusia kilpailijoita tulee markkinoille ja vanhat vahvistavat markkina-asemaansa. Yhdistyksen täytyy pystyä tarjoamaan kattava valikoima palveluita kilpailukykyiseen hintaan, jotta yhdistyksellä olisi mahdollisuus säilyttää vakaa markkina-asema. Muita mahdollisia uhkia ovat mm. kuntaliitokset ja uudet lakimuutokset.

5 POHDINTA

Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen talous on ollut tähän asti vakaata ja toiminta kannattavaa. Vuoden 2012 tuloslaskelmasta on nähtävissä, että vuosibudjettia laadittaessa varsinaisen toiminnan kulut on arvioitu pienemmiksi, mitä ne todellisuudessa ovat olleet. Kaiken kaikkiaan kuluja on vuosibudjettiin merkitty 36 071,00 euroa, kun ne todellisuudessa ovat olleet 47 008,56 euroa. Kuluissa suurin heitto vuodibudjetin ja toteutuneiden kulujen välillä on henkilöstökuluissa. Liiketoiminnan kulut on vuosibudjetissa 541 399,00 euroa ja vuonna 2012 ne ovat olleet 739 673,78 euroa. Liiketoiminnan kulut ovat kasvaneet vuodesta 2011 vuoteen 2012. Vuonna 2011 liiketoiminnan kulut ovat olleet 685 464,84 euroa. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen liiketoiminnan kuluista vuonna 2012 21 % kertyy ostoista ja 20 % on henkilöstökuluja. Liiketoiminnan muihin kuluihin kuuluu myös metsänhoidon työpalvelut sekä hankinta- ja korjuupalvelut. Näiden kulujen osuus liiketoiminnan kuluista on 37 %. Vuoteen 2011 verrattuna ostot ovat pysyneet suurinpiirtein samoissa lukemissa. Suurin harppaus kuluissa, verrattuna edelliseen vuoteen, on liiketoiminnan muissa kuluissa hankinta- ja korjuupalveluiden kohdalla. Kulut eivät kuitenkaan ole nousemaan päin vuosittain.

Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen tuloslaskelmassa on tuotot merkitty vuodibudjettiin varovaisesti. Liiketoiminnan tuotot ovat vuosibudjetissa 532 318,00 euroa, kun ne todellisuudessa ovat olleet 748 051,16 euroa. Liiketoiminnan tuotot ovat lisäksi kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna hyvin. Liiketoiminnan tuotot ja kulut ovat nousseet lähes samassa suhteessa, tuotot hieman enemmän. Kun liiketoiminnan kulut ja tuotot vähennetään toisistaan, on vuonna 2012 erotukseksi jäänyt 8 377,38 euroa, joka on vähemmän kuin edellisenä vuonna ja vähemmän kuin vuosibudjetissa on arvioitu. Tulevaisuudessa Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen tulee pohtia liiketoiminnasta saatavien tuottojen lisäystä ja kulujen karsimista.

Vuonna 2012 vuosibudjettiin on merkitty tilikauden tulokseksi 19 848,00 euroa ja tulos on ollut 26 187,53 euroa. Tulos on ollut edellisenä vuonna 31 994,45 euroa. Laskua edellisvuodesta on tullut.

Tuloslaskelmaa tutkiessa näkyy, että Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen toiminta on kannattavaa eikä suuria notkahduksia ole ollut suuntaan eikä toiseen. Nyt, kun muutoksia toimintaan on tulossa, ja metsänhoitomaksun korvaaminen vapaaehtoisella jäsenmaksulla muuttaa yhdistysten taloutta väistämättä, Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen kannattaa panostaa palveluihin. Yhdistyksellä on hyvä tilanne, koska lähes kaikki metsänomistajat ovat yhdistyksen jäseniä tällä hetkellä. Jäsenmäärässä oletettavasti tapahtuu notkahdus, kun uusi laki astuu voimaan. Näin ollen yhdistyksen tulee tarjota uusia palveluista tai jäsenetuja, jotta mahdollisimman moni jatkaa jäsenenä ja jäsenmaksuista saadut tuotot saataisiin pysymään mahdollisimman korkeana.

Metsänhoitomaksun muuttuminen vapaaehtoiseksi jäsenmaksuksi on varmasti mullistavin muutos tulevassa lakimuutoksessa. Toimintaperiaate jatkuu kuitenkin samanlaisena eli metsänomistajat rahoittavat tulevaisuudessakin metsänhoitoyhdistysten toimintaa yhdistyksen jäsenmaksun muodossa. Rautavaaran metsänhoitoyhdistykselle tekemässäni tutkimuksessa kävi ilmi, että vaihdos vapaaehtoiseen jäsenmaksuun laskisi jäsenmäärää 10 - 20 %. Näin ollen myös metsänhoitomaksusta ennen saadut tuotot tulevat laskemaan. Jäsenmaksuista saadut tuotot ovat kuitenkin vain pieni osa yhdistyksen tuotoista. Verrattuna liiketoiminnasta jäävään katteeseen jäsenmaksuista saaduilla tuotoilla on kuitenkin suuri merkitys. Esimerkiksi vuonna 2012 liiketoiminnan tuotot kulujen jälkeen ovat olleet 8 377,38 euroa ja metsänhoitomaksuista saadut tuotot ovat olleet 64 818,71 euroa. Toimintaa täytyy suunnitella uudestaan, jotta jäsenmäärä saataisiin pysymään mahdollisimman korkeana.

Tutkimuksen perusteella näyttäisi siltä, että jäsenmäärä tulee laskemaan. Kuitenkin tuloksista on havaittavissa, että kiinnostus esimerkiksi puun myyntiin ei ole laskemassa. Vastaajista 21 % ilmoitti, että ovat myyneet puuta vuoden 2012 aikana. Ja kysyttäessä puunmyyntiaikeita vuodelle 2013, 29 % ilmoitti myyvänsä puuta luultavasti. Tulokset antavat viitteitä siitä, että metsänhoitoyhdistyksen palveluille on käyttöä tulevaisuudessakin, mikä taas kertoo siitä, että vastaajat pysyvät jäsenenä muutoksen jälkeenkin. MTK:n toteuttamissa kyselyissä on kysytty vuosien 2009-2012 aikana neljään kertaan aikovatko vastaajat pysyä jäsenenä tulevaisuudessa. Vastauksissa on vain pieniä eroja, mikä antaa taas viitteitä siitä, että jäsenmäärässä ei suurta romahdusta ole tapahtumassa.

Tuottojen pienenemisestä johtuvaa menetystä voidaan lieventää monilla eri tavoin. SWOT-analyysistä käy ilmi, että Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen vahvuus on pitkäaikaiset asiakassuhteet ja asiakkaiden vahva luotto yhdistykseen. Tätä vahvuutta on muutosten edessä käytettävä hyväkseen. On pyrittävä siihen, että jo olemassa olevat asiakassuhteet pysyvät etusijalla. Palveluiden hintojen korotus ei ole paras ratkaisu tuottojen lisäämiseksi. Tehtyjen haastatteluiden perusteella Rautavaaran metsänhoitoyhdistykselle parempi vaihtoehto on palvelutarjonnan lisääminen ja asiakkaiden houkuttelu yhdistyksen jäseneksi. Erilaiset jäsenedut ja ilmaisupalvelut houkuttelevat liittymään yhdistyksen jäseneksi. Yhdistyksen vahvuus on ollut sen kattava palvelutarjonta. Muutosvaiheessa on pyrittävä pitämään kiinni jo syntyneestä imagosta "täyden palvelun metsätalona".

SWOT-analyysistä käy ilmi, että Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen heikkoudet liittyvät markkinointiin ja näkyvyyteen. Kun yhdistys saataisiin enemmän näkyviin, tulisi yhdistykseen uusia asiakkaita. Tällä hetkellä yhdistyksen löydettävyyks on huono ja yhdistyksen jäsenet ovat tuttuja, vanhoja asiakkaita. Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen markkina-asema on tähän asti ollut vahva ja siksi näkyvyyttä tulisi pyrkiä lisäämään. Nyt, kun yhdistyksessä on toimihenkilöitä vähän ja töitä paljon, ei ole kannattavaa kuormittaa henkilöstöä uusilla palveluilla ja työtehtävillä. Jos yhdistys päätyy lisäämään henkilöstöä, kannattaa sitten miettiä palvelutarjonnan lisäämistä ja tehdä uusi, selkeä työnjako. Jos henkilöstöä päädytään ottamaan lisää, on mahdollista panostaa myös markkinointiin enemmän. SWOT-analyysistä kävi ilmi, että yhdistyksessä ollaan huolissaan siitä, että ihmisten toiminta ja asiointi siirtyy yhä enemmän internetiin, ja yhdistykselle tämä on heikoin kohta. Yksinkertaisesti nettinäkyvyyttä pitäisi saada lisää ja henkilökunta pitäisi saada innostumaan nettityöstä. Ratkaisuna tähän voisi olla jonkinlaisen koulutuksen järjestäminen, jossa opastettaisiin, miten monilla eri tavoilla sosiaalimedialla voi käyttää markkinointikanavana.

SWOT-analyysistä tuli esiin myös yhdistyksen ulkoiset mahdollisuudet. Yhdistyksellä on tulevaisuudessa mahdollisuudet laajentaa liiketoimintaansa. Tulevaisuus tuo tullessaan myös vapaammat mahdollisuudet palveluiden markkinointiin. Tämä yhdistettynä yllä mainittuun nettityöskentelyn lisäämiseen ratkaisee monta ongelmaa. On selvää, että palveluiden markkinointikanavana internet on tehokkain.

Lakimuutoksen astuessa voimaan täytyy yhdistyksen pysyä valppaana mitä ympärillä tapahtuu, jotta välttyttäisiin jäämästä kilpailijoiden jalkoihin. Kun toimintaan aletaan tehdä muutoksia, kannattaa aloittaa pienillä askelilla. Siksi asiakkaiden houkuttelu yhdistyksen jäseneksi ja markkinointiin panostaminen ovat alkuun varmasti parhaat toimenpiteet. Kun yhdistyksessä on ammattitaitoista väkeä riittävästi, myös palvelutarjonnan lisääminen on askel eteenpäin. Kun jäsenmäärä lakimuutoksen jälkeen on selvillä, yhdistys voisi toteuttaa kyselyn, jossa selvitetäisiin minkälaisia palveluita jäsenet kaipaavat yhdistykseen.

Opinnäytetyö oli mielenkiintoinen projekti ja opetti paljon yhdistystoiminnasta. Alkuperäiseen suunnitelmaan tuli aluksi muutoksia, koska tiedot lakimuutoksesta olivat vielä epävarmoja ja osaksi vain arvailuja. Opinnäytetyön tutkimus koostui näiden muutoksien vuoksi kolmesta eri osasta, joka osoittautui kuitenkin pelkästään hyväksi asiaksi. Tutkimuksessa laadin ennusteen siitä, paljonko jäsenmaksuista tulevat tuotot tulisivat laskemaan tulevaisuudessa. Tässä ennusteessa epävarmuustekijöitä oli eniten, ja tulokset täytyy tulkita siksi vain suuntaa antavina. Muilta osin tutkimuksen tuloksia voi pitää luotettavina. Opinnäytetyössä käytetyt lähteet ovat luotettavia. Opinnäytetyön teoriaosa antoi hyvän pohjan empiriaosalle. Teoriaosa auttaa ymmärtämään lakimuutoksen laajuutta ja merkitystä yhdistyksen toiminnassa. Teoria- ja empiriaosa muodostavat työssä selkeän kokonaisuuden.

Opinnäytetyön empiriaosassa laadittu SWOT-analyysi onnistui mielestäni hyvin ja antoi paljon tietoa yhdistyksen tilanteesta. SWOT-analyysistä olisi saanut vielä paremman laajentamalla sen sisältöä, mutta tähän työhön analyysi on tällaisenaan riittävä. Empiriaosassa laadin ennusteita MTK:n tekemien kyselyiden tulosten perusteella. Tuloksista saamani tiedot olivat melko suppeita, joten itse alusta asti laadittu kysely olisi tuottanut enemmän tuloksia. Kaikenkaikkiaan projekti oli antoisa ja onnistunut myös toimeksiantajan näkökulmasta.

LÄHTEET

- Aktiiviopas. 2012. Yhdistyksen taloudenhoito ja varainhankinta. Saatavilla:
<http://aktiiviopas.lukio.fi/yhdistystoiminta/yhdistyksen-taloudenhoito-ja-varainhankinta/>
- Haastattelut:: Rautavaaran metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja Jaakko Tossavainen. 2013.
- Järvenpää, R. 2002. Tapiontaskukirja 24 painos. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Metsälehti.
- Sivonen, T. 2011. Varainhankinta yhdistyksissä – näkökulmia ja vinkkejä pienen yhdistyksen varainhankintaan. Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki osuuskunta. Saatavilla:
<http://www.yhdistystori.fi/cms/index.php/component/search/?searchword=varainhankinta&searchphrase=all&Itemid=227>
- Kiviniemi, M., Toro, J., Juutinen, H. & Sahi, A. 2001 päätöksentekijänä metsänhoitoyhdistyksessä. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Metsälehti.
- Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534. Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980534>.
- Maa- ja metsätalousministeriö. 2013. Metsänhoitoyhdistyslain muutokset linjattu. Saatavilla:
http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/tiedotteet/130411_metsalaki.html (Luettu 6.5.2013).
- Metsänhoitoyhdistys. 2013. Metsänomistajan asialla. Saatavilla:
http://www.mhy.fi/mhy/metsanomistajanasialla/fi_FI/index/ (Luettu 7.6.2013).
- Metsänhoitoyhdistys. 2013. Ajankohtaista. Saatavilla:
http://www.mhy.fi/kantahame/ajankohtaista/fi_FI/edunvalvontaa/
- Näsänen, J. 2012. Metsänhoitoyhdistysten vaalit 2012. Eri metsänomistajaryhmien

menestys sekä uusien valtuutettujen tavoitteet Länsi-Suomen alueella. Opinnäytetyö.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Saatavilla:

<http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/54604/Nasanen%20Jukka.pdf?sequence=1>

Pylkkänen, P. 2009. Yhdistyksen kirjanpito ja tilinpäätös. Saatavilla:

http://www.vskylat.fi/pdf/KIRJANPITO_JA_TILINPAATOS.pdf

Suomen riskienhallintayhdistys. 2013. SWOT-analyysi. Saatavilla: <http://www.pk-rh.fi/index.php?page=swot>

Toimintakertomus 2012. Rautavaaran metsänhoitoyhdistys.

Tomperi, S. 2009. Tilintarkastus. Normeista käytäntöön. Helsinki: EDITA.

Yle. 2012. Pakollinen metsänhoitomaksu poistumassa. Saatavilla:

http://yle.fi/uutiset/pakollinen_metsanhoitomaksu_poistumassa/5065074

Yle. 2013. Metsänhoitomaksun poistuminen jättää aukon rahoitukseen. Saatavilla:

http://yle.fi/uutiset/metsanhoitomaksun_poistuminen_jattaa_aukon_rahoitukseen/6618013

Verohallinto. 2013. Metsänhoitomaksu. Saatavilla: [http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Maatalousyrittaja_ja_metsanomistaja/Metsanhoitomaksu)

[FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Maatalousyrittaja_ja_metsanomistaja/Metsanhoitomaksu](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Maatalousyrittaja_ja_metsanomistaja/Metsanhoitomaksu)

LIITTEET

- LIITE 1. Hehtaarikohtaisen maksun vyöhykejako
- LIITE 2. Kyselylomake

LIITE 1. Hehtaariohtaisen maksun vyöhykejako

Ensimmäiseen vyöhykkeeseen kuuluvat Etelä-Suomen lääni kokonaisuudessaan sekä Länsi-Suomen ja Itä-Suomen lääneistä muut kuin toiseen vyöhykkeeseen kuuluvat kunnat, toiseen vyöhykkeeseen kuuluvat Länsi-Suomen läänistä Alahärmä, Alajärvi, Alavus, Dragsfjärd, Evijärvi, Halsua, Himanka, Honkajoki, Houtskari, Ilmajoki, Iniö, Isojoki, Isokyrö, Jalasjärvi, Jurva, Jämijärvi, Kankaanpää, Kannus, Karijoki, Karstula, Karvia, Kaskinen, Kauhajoki, Kauhava, Kaustinen, Kihniö, Kinnula, Kivijärvi, Kokkola, Korppoo, Korsnäs, Korttesjärvi, Kristiinankaupunki, Kruunupyy, Kuortane, Kurikka, Kustavi, Kyyjärvi, Kälviä, Laihia, Lappajärvi, Lapua, Lehtimäki, Lestijärvi, Lohtaja, Luoto, Maalahti, Maksamaa, Merikarvia, Merimasku, Mustasaari, Nauvo, Nurmo, Närpiö, Oravainen, Parkano, Pedersören kunta, Perho, Peräseinäjoki, Pietarsaari, Pihtipudas, Pylkönmäki, Rymättylä, Seinäjoki, Siikainen, Soini, Taivassalo, Teuva, Toholampi, Töysä, Ullava, Uusikaarlepyy, Vaasa, Velkua, Veteli, Vimpeli, Vähäkyrö, Västana fjärd, Vöyri, Ylihärmä, Ylistaro ja Ähtäri, Itä-Suomen läänistä Ilomantsi, Juuka, Kiuruvesi, Lieksa, Nurmes, Polvijärvi, Rautavaara, Sonkajärvi, Valtimo ja Vieremä sekä Oulun läänistä muut kuin kolmanteen vyöhykkeeseen kuuluvat kunnat, kolmanteen vyöhykkeeseen kuuluvat Oulun läänistä Kuusamo, Pudasjärvi ja Taivalkoski ja Lapin läänistä muut kuin neljänteen vyöhykkeeseen kuuluvat kunnat, neljänteen vyöhykkeeseen kuuluvat Lapin läänistä Enontekiö, Inari ja Utsjoki. Hehtaariohtaisen maksun suuruus voi olla ensimmäisellä vyöhykkeellä enintään 11 prosenttia, toisella vyöhykkeellä enintään seitsemän prosenttia, kolmannella vyöhykkeellä enintään kolme prosenttia ja neljännellä vyöhykkeellä enintään puolitoista prosenttia koko maan kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisesta keskiarvosta. Pinta-alan perusteella metsänomistajan maksettavaksi määrättävän metsänhoitomaksun enimmäismäärä metsänhoitoyhdistystä kohti on kaikilla vyöhykkeillä koko maan kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettinen keskiarvo kerrottuna kolmellakymmenellä. (Laki metsänhoitoyhdistyksistä 10.7.1998/534, 8

LIITE 2. Kyselylomake

Sisäiset vahvuudet

Muutokset metsänhoitoyhdistyslaissa koettelevat varsinkin pieniä yhdistyksiä. Sisäiset vahvuudet ovat niitä asioita, joiden avulla mhy:n toiminta pysyy muutoksista huolimatta vakaana.

1. Mitkä ovat Rautavaaran mhy:n sisäiset vahvuudet?

Sisäiset heikkoudet

Rautavaaran mhy:n sisäisiä heikkouksia kannattaa miettiä siltä kantilta, että mitkä asiat estävät tai tuovat ongelmia lakimuutoksen jälkeen. Eli mikä yhdistyksen sisällä voisi olla paremmin.

2. Mitkä ovat Rautavaaran mhy:n sisäiset heikkoudet?

Ulkoiset mahdollisuudet

3. Mitä uusia mahdollisuuksia lakimuutos tuo mukanaan Rautavaaran mhy:lle?

Ulkoiset uhat

4. Minkälaisia uhkia lakimuutos voi tuoda yhdistykselle?